

N:o 12.

Ank. till Riksd. Kansli den 17 Mars 1881, kl. 3 e. m.

*Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatens
Å t t o n d e hufvudtitel.*

(2:a U. A).

I afseende å Åttonde hufvudtiteln, innefattande anslagen till *Ecklesiastikdepartementet*, hafva vid innevarande riksmöte ifrågakommit de förändringar, hvilka här nedan omförmälas.

Riksarkivet.

1:o. Under denna anslagstitel har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till fortsatt *utgifvande i tryck* af sådana, i Riksarkivet och andra samlingar befintliga *skrifter och andra handlingar, som voro af vigt för fäderneslandets historia*, måtte såsom reservationsanslag under Riksarkivets stat uppföras 3,000 kronor.

Ang. utgifvande af historiska handlingar.
[1.]*)

Då hvad i statsrådsprotokollet (Bil. Åttonde hufvudtiteln sid. 1—3) blifvit till stöd för denna nådiga framställning anfördt synts Utskottet innebära giltiga skäl för beviljande af medel till ifrågavarande ändamål, har Utskottet icke tvekat att tillstyrka det äskade beloppets anvisande; men när den förebrogta utredningen gifver vid handen, att de anslag, hvilka under föregående statsregleringsperioder varit för enahanda ändamål beviljade, understundom af uppgifven anledning icke kunnat under den afsedda tiden användas, samt liknande förhållanden väl kunna tänkas för framtiden inträffa, har Utskottet ansett beloppet

*) Denna nummer hänvisar till motsvarande, i statsverkspropositionen befintliga nummer.

böra åtminstone tills vidare endast på extra stat uppföras, helst någon olägenhet derigenom icke torde uppstå, då Riksdagen icke lär komma att undandraga sig att fortfarande bevilja de medel, som finnas för behovets tillgodoseende erforderliga.

På grund häraf hemställer Utskottet,

att förevarande nådiga framställning må på det sätt af Riksdagen bifallas, att till fortsatt utgifvande i tryck af sådana i Riksarkivet och andra samlingar befintliga skrifter och handlingar, som äro af vigt för fäderneslandets historia, på extra stat för år 1882 beviljas ett belopp af 3,000 kronor.

Kleresistaten.

Ang. prostetunna för Borgholms pastorat.
[2.]

2:o. I öfverensstämmelse med hvad Kongl. Maj:t föreslagit och med hänvisande till hvad i statsrådsprotokollet (sid. 3) i ämnet finnes meddeladt, hemställer Utskottet,

att, för den kontraktsprosten i Ölands norra kontrakt tillkommande årliga ersättning till belopp af 12 kronor 79 öre för *prostetunna för Borgholms pastorat*, anslaget till kleresistaten må med 13 kronor förhöjas.

Ang. aflöning för kapellpredikant i Tärendö.
[3.]

3:o. Sedan 1875 års Riksdag, med bifall till derom gjord nådig framställning, anvisat ett extra anslag af 20,000 kronor, att användas till uppförande af kyrka och anläggning af begravningsplats samt inköp af predikantboställe för en kapellförsamling i nordvestra delen af Pajala pastorat, samt Kongl. Maj:t den 23 Mars 1877 förordnat, bland annat, att inom berörda del af ifrågavarande pastorat skulle bildas ett kapellag, benämndt *Tärendö kapellförsamling*, som komme att utgöras af åtta namngifna byar jemte de hemman, som kunde komma att inrättas och vore så belägna, att de lämpligen kunde till kapellaget förläggas, hade, på sätt statsrådsprotokollet (sid. 4) gifver vid handen, domkapitlet i Hernösand i skrifvelse den 21 April 1880, med förmälan att kyrka dåmera vore uppförd i Tärendö by, hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhållit, bland annat, att, då Pajala församlings kyrkoherde icke kunde medhinna att bestrida någon tienstgöring i Tärendö, ett

årligt belopp af 1,500 kronor måtte beviljas såsom bidrag af allmänna medel till aflöning åt särskild predikant i nämnda kapellförsamling.

I anledning häraf hade, efter nådig remiss, Kammarkollegium och Statskontoret afgifvit underdånigt utlåtande och dervid, med tillkännagifvande att de till kapellaget hörande byar enligt jordeboken uppginge till 63 särskildt skattlagda hemmansdelar om tillsammans $31\frac{6}{7}$ mantal med en folkmängd, som enligt 1878 års mantalslängd utgjorde 821 personer, samt under erinran att inbyggarna i berörda byar åtagit sig att jemte deltagande i pastoratets gemensamma utskylder bidra till kapellpredikantens aflöning med en kubikfot korn af hvarje hemmansdel, i underdånighet tillstyrkt, att Kongl. Maj:t måtte hos Riksdagen göra nådig framställning om anvisande på kleresistatens anslag af 1,500 kronor för att, intill dess kapellborna förmådde sjelfva bestå erforderlig aflöning, under vilkor af förberörda bidrags utgörande, utgå till lön åt en kapellpredikant i Tärendö kapell af Pajala socken, äfvensom att detta belopp måtte, så länge befattningen icke kunde med ordinarie innehafvare besättas, i mån af behof användas till aflönande af vikarie eller till arvode åt den prestman inom orten, som af domkapitlet blefve förordnad att jemte egen syssla uppehålla tjenstgöringen inom kapellaget; och har Kongl. Maj:t, på grund af hvad sålunda förekommit, äskat att å anslaget till kleresistaten måtte uppföras ett belopp af 1,500 kronor, att för en *kapellpredikantstjänst i Tärendö* användas på sätt och under vilkor, som, enligt hvad nyss är nämndt, Kammarkollegium och Statskontoret föreslagit.

För Utskottet vill det visserligen synas som om förevarande utgift skulle kunna bestridas af presterskapets löneregleringsfond, hvilken dertill torde lemna god tillgång; men då erforderlig utredning för denna frågas bedömande nu icke föreligger, samt angeläget torde vara att intilldess sådan utredning kan åstadkommas medel icke må saknas för aflönande af kapellpredikant i Tärendö, har Utskottet ansett det äskade beloppet böra för nästkommande år på extra stat anvisas.

På grund häraf hemställer Utskottet,

att förevarande nådiga framställning må på det sätt bifallas, att Riksdagen — under anhållan, det Kongl. Maj:t täcktes efter behörig utredning taga i nådigt öfvervägande, huruvida icke för nu ifrågasättande och liknande ändamål erforderliga medel för framtiden må kunna utgå från presterskapets löneregleringsfond — på extra stat för år 1882 anvisas och ställer till Kongl. Maj:ts förfogande ett belopp af

1,500 kronor, att under samma år på föreslaget sätt och under uppgifna vilkor användas för en kapellpredikantstjänst i Tärendö.

Universiteten.

Ang. höjning af anslagen till bokinköp för universitetsbiblioteken i Upsala och Lund.

[4 och 5.]

4:o. Under denna anslagsrubrik har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att bevilja förhöjning i anslagen till bokinköp för *universitetsbiblioteket i Upsala* med 4,800 kronor och för *universitetsbiblioteket i Lund* med 5,000 kronor.

Då den i statsrådsprotokollet (sid. 5—7) förebragta utredning rörande behovet af de sålunda äskade anslagshöjningarne syntys tillfyllestgörande, har Utskottet icke tvekat att till Riksdagens bifall förorda nu ifrågavarande nådiga förslag, dervid Utskottet, jemte erinran att hufvudsakligen enahanda nådiga framställning blef af 1878 års Riksdag afslagen allenast af det skäl, att statsverkets dåvarande ställning gjorde det nödvändigt att uppskjuta anvisandet af alla de anslag, som kunde undvaras, velat omförmäla, att anslagen till bokinköp för universitetsbiblioteken genom beviljande af de nu äskade höjningarne skulle komma att utgöra för Upsala 15,000 kronor och för Lund 14,475 kronor, under det att Kongl. biblioteket i Stockholm för enahanda ändamål åtnjuter ett årligt anslag af 18,000 kronor, universitetsbiblioteket i Kristiania 24,000 kronor och det i Köpenhamn 14,500 kronor, ehuru i sistnämnda stad finnes det stora Kongl. biblioteket, hvilket för samma ändamål åtnjuter ett anslag af 27,000 kronor om året.

Utskottet hemställer alltså,

att, med bifall till förevarande nådiga framställning, Riksdagen må bevilja:

- a) såsom förhöjning i anslaget till bokinköp för universitetsbiblioteket i Upsala 4,800 kronor; och
- b) såsom förhöjning i anslaget till bokinköp för universitetsbiblioteket i Lund 5,000 kronor.

Karolinska mediko-kirurgiska institutet.

Ang. apparater m. m. för Karolinska institutets kemiska laboratorium.

[6.]

5:o. Under åberopande af den i statsrådsprotokollet (sid. 7) förebragta utredning rörande behovet af anvisandet utaf ett särskildt anslag för anskaffande af *materiel för den kemiska institutionen* vid Karolinska mediko-kirurgiska institutet, får Utskottet, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, hemställa,

att till anskaffande och underhåll af apparater och reagentier för nämnda instituts kemiska laboratorium må beviljas ett årligt anslag af 1,500 kronor.

6:o. Jemväl i öfverensstämmelse med hvad Kongl. Maj:t föreslagit och under hänvisande till hvad i statsrådsprotokollet (sid. 8) i ämnet finnes anfördt, hemställer Utskottet,

Ang. materiel för undervisning i klinisk medicin vid Karolinska institutet.

[7.]

att till anskaffande af *materiel för undervisningen i klinisk medicin* vid Karolinska institutet må beviljas ett årligt anslag af 500 kronor.

Allmänna läroverken.

7:o. Enär af en inom Ecklesiastikdepartementet uppgjord beräkning öfver de belopp, som för de å stat uppförda lärarebeställningar vid allmänna läroverk, hvilkas innehafvare vore till *uppflyttning i högre lönegrad* berättigade, borde enligt de för sådan uppflyttning fastställda grunder från och med år 1882 utgå utöfver de för innevarande år anvisade lönemedel, framginge att för ifrågavarande behof erfordrades en tillökning i det nuvarande läroverksanslaget med 45,000 kronor, har Kongl. Maj:t äskat höjning med nämnda belopp af ifrågavarande anslag; och då härvid ej varit något att erinra, hemställer Utskottet,

Ang. lärares vid allmänna läroverken uppflyttning i högre lönegrad.

[8.]

att, för lärares vid de allmänna läroverken uppflyttning i högre lönegrad enligt gällande grunder, anslaget till dessa läroverk må höjas med 45,000 kronor.

8:o. I framställning till Riksdagen år 1879 föreslog Kongl. Maj:t, att för *utvidgning af det treklassiga läroverket i Göteborg till fullständigt realläroverk*, med undervisning endast i de till reallinien hörande läroämnen, samt i sammanhang härmed inskränkning af det å båda linierna fullständiga läroverket derstädes till fullständigt å latinlinien, med undervisning endast i de till denna linie hörande läroämnen, Riksdagen måtte, på det utvidgningen af det förra och inskränkningen af det senare läroverket skulle kunna ega rum, till en början beträffande läroverkens fjerde och femte klasser, dels medgifva att, i den mån ledighet inträffade eller sådant eljest lagligen kunde ske, tre adjunksbefattningar öfverflyttades från det dåvarande högre läroverkets stat till det

Ang. fortsatt utvidgning af Göteborgs realläroverk.

[9.]

treklassiga läroverkets, dels ock bevilja ett anslag af 1,250 kronor till höjande af de för rektors- och öfningsläraretjensterna vid sistnämnda läroverk bestämda aflöningsbelopp till likhet med lönerna för motsvarande tjänster vid femklassiga läroverk, allt under vilkor att vederbörande kommun förbunde sig att anskaffa och underhålla ändamålsenliga och lämpligt belägna lokaler för ett fullständigt realläroverk samt försåge dess rektor med bostad eller deremot svarande hyresersättning. Sedan Riksdagen bifallit denna framställning och Göteborgs stad åtagit sig uppfyllandet af de föreskrifna vilkoren, samt Kongl. Maj:t dels vidtagit nödiga åtgärder för succesiv utvidgning af det treklassiga läroverket, som numera benämnes Göteborgs realläroverk, tills vidare endast med en fjerde och en femte klass, dels ock anbefalt kommunen att, enligt åtagande, gå i författning om uppförande af erforderliga byggnader för det tillämnade fullständiga realläroverket, har Kongl. Maj:t nu, enär af i statsrådsprotokollet (sid. 9) angifna skäl till höstterminen år 1882 en fortsatt utvidgning af realläroverket måste hafva genomförts, föreslagit Riksdagen att dels till fortsatt utvidgning af Göteborgs realläroverk bevilja en förhöjning af anslaget till de allmänna läroverken med 8,050 kronor och dels medgifva, att ytterligare en adjunktslön finge, då Kongl. Maj:t pröfvade sådant lämpligt, öfverflyttas från det å båda linierna fullständiga läroverkets i Göteborg stat till staten för realläroverket.

Under erinran, att för ifrågavarande läroverks fullständiga utvidgning till högre realläroverk skulle, i öfverensstämmelse med den beräkning, som var intagen i bilagan till Kongl. Maj:ts år 1879 i ämnet aflåtna proposition, erfordras utöfver de 1,250 kronor, som då beviljades, sammanlagdt 16,600 kronor, samt med omförmålande, att det nu äskade beloppet är afsedt att användas på följande sätt, nemligen:

till höjning af rektorslönen	kronor 1,000 —
„ „ „ öfningslärarnes aflöning tills vidare med hälften af det för den fullständiga utvidgningen erforderliga belopp	„ 550: —
„ löner åt två lektorer	„ 5,000: —
„ lön åt en adjunkt	„ 1,500: —
	<hr/>
tillhopa kronor	8,050: —,

hemställer Utskottet,

att Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning må vinna Riksdagens bifall och alltså anslaget till de allmänna läroverken höjas med 8,050 kronor.

9:o. Sedan 1874 års Riksdag till Kongl. Maj:ts disposition, för att användas till *praktisk utbildning af blifvande elementarlärare*, anvisat ett extra anslag af 15,000 kronor, blef samma belopp hvarje följande år på enahanda sätt beviljad, tills det vid 1878 års Riksdag uppfördes på ordinarie stat under anslaget till elementarläroverken.

Ang. praktisk utbildning af blifvande lärare vid de allmänna läroverken.

[10.]

Jemte erinran, att nu gällande skolstadga föreskrifver nöjaktigt genomgången profärskurs enligt bestämmelserna i ett af Kongl. Maj:t år 1875 fastställt reglemente såsom ett vilkor för behörighet att vinna anställning i egenskap af ordinarie ämneslärare vid allmänt läroverk, är i statsrådsprotokollet (sid. 10 och 11) meddeladt, att under senare åren antalet lärarekandidater, som anmält sig till genomgående af profår, betydligt ökats och uppgått år 1880 till 51. Profärskurs hade under hvar och ett af de senaste fem läsåren varit anordnad vid fyra högre läroverk; men, enär erfarenheten synt visat, att önskligt vore såväl för lärarekandidaternes som läroverkens skull att antalet kandidater, som ett läroverk finge sig ålagdt att på en gång emottaga till handledning, i allmänhet inskränktes till åtta, och det ej vore antagligt, att det antal lärarekandidater, som på sista tiden anmält sig till profärskurs, snart komme att minskas, vore en fördelning af profärskursen på minst fem läroverk väl behöflig.

Då kostnaderna för lärarekandidaters handledning under läsåren 1875—1880 i medeltal årligen uppgått till 16,510 kronor eller något mer än 4,100 kronor för hvar och ett af de fyra läroverk, vid hvilka under denna tid profärskurs varit anordnad, samt det icke vore sannolikt, att kostnaderna för hvarje läroverk, der dylik lärokurs anordnades, framdeles blefve mindre än hittills, skulle alltså för praktisk utbildning af blifvande lärare vid fem särskilda läroverk erfordras tillsammans 20,500 kronor eller 5,500 kronor mer än nuvarande anslaget.

På grund häraf har Kongl. Maj:t till Riksdagen gjort framställning om förhöjning af de till praktisk utbildning af blifvande elementarlärare beviljade medel med 5,500 kronor, att, i likhet med förut för detta ändamål anvisade belopp, uppföras å anslaget till de allmänna läroverken.

Då profärsinstitutionens uppehållande och ändamålsenliga utveckling otvifvelaktigt är för undervisningens fortskridande förbättring vid de allmänna läroverken af högsta vikt, lärer förevarande nådiga framställning böra vinna Riksdagens bifall, och hemställer alltså Utskottet,

att, till förhöjning af de till praktisk utbildning af blifvande elementarlärare anslagna medel, må på anslaget till allmänna läroverken uppföras ytterligare 5,500 kronor.

Ang. extra
arfvoden åt
tecknings-
lärare vid de
allmänna
läroverken.
[11.]

10:o. I nådig proposition till Riksdagen 1878 föreslog Kongl. Maj:t att, för beredande af *löneförbättring samt extra arfvoden åt teckningslärare* vid de allmänna läroverken, anslaget till dessa läroverk måtte ökas med 17,600 kronor. Häraf voro 11,600 kronor afsedda till löneförbättring och återstoden, 6,000 kronor, till extra arfvoden. Sistnämnda belopp var beräknadt att betäcka kostnaderna för sådan tjänstgöring, som ålades teckningslärare utöfver den normala tjänstgöringstiden af 15 timmar i veckan vid högre läroverk, 8 vid femklassigt och 5 vid treklassigt läroverk. Utöfver nämnda antal timmar skulle nemligen läraren vara pliktig att mot särskildt arfvode åtaga sig så många timmars tjänstgöring, som undervisningen kräfde, dock att sådan tjänstgöring, för hvilken särskildt arfvode skulle utgå, icke utan Kongl. Maj:ts tillstånd skulle få åläggas eller medgifvas teckningslärare utöfver 5 timmar i veckan vid högre läroverk, 3 timmar vid femklassigt och 2 timmar vid treklassigt läroverk. Arfvodet för extra tjänstgöringen skulle så beräknas, att för hvarje timme i veckan under helt läsår lärare vid tre- och femklassiga läroverk äfvensom lärare i första och andra lönegraderna vid högre läroverk skulle erhålla 75 kronor samt lärare i högsta lönegraden vid sistnämnda läroverk 100 kronor, hvarigenom extra arfvodet skulle i det närmaste komma att motsvara aflöningen för den normala tjänstgöringstiden. Riksdagen, som fann detta förslag vara af billighet och rättvisa påkalladt samt stå i närmaste öfverensstämmelse med de i underdånig skrifvelse den 23 Maj 1877 af Riksdagen uttalade åsigt, anvisade för ifrågasvarande ändamål de föreslagna beloppen.

Till följd af i statsrådsprotokollet (sid. 12) angifna förändrade förhållanden hade emellertid det för extra arfvoden beräknade beloppet 6,000 kronor befunnits alldeles otillräckligt och, då aflöningen ingalunda öfverstege skäligen anspråk samt en inskränkning af undervisningstimmarne i teckning skulle vara till stor skada för detta undervisningsämne, vore derföre en förhöjning af det hittillsvarande anslaget af vigt.

Det erforderliga beloppet af förhöjningen skulle, enligt en i statsrådsprotokollet (sid. 12 och 13) meddelad beräkning, hvilken grundats på förhållandena under nästförflutna läsår, uppgå till 12,450 kronor; men då denna summa, vid det förhållande att åtskilliga läroverk ännu icke hade hela det antal undervisningstimmar i teckning, som för teckningsundervisningens ordnande enligt gällande bestämmelser synts komma att erfordras, sannolikt icke blefve tillräcklig för år 1882 och framgent, vore rådligast att, på det anslaget måtte kunna motsvara det verkliga behovet, den ifrågasatta förhöjningen upptoges till något högre

belopp; och har Kongl. Maj:t, på grund af hvad sålunda förekommit, föreslagit Riksdagen att, till bestridande af kostnaderna för extra arfvoden åt teckningslärare enligt fastställda grunder, höja anslaget till de allmänna läroverken med 15,000 kronor.

Enär den sålunda äskade anslagstillökningen synes vara behöflig för tillämpning af Riksdagens redan gjorda medgifvande i fråga om teckningslärarens aflöning, hemställer Utskottet,

att, till bestridande af kostnaderna för extra arfvoden åt teckningslärare vid de allmänna läroverken, anslaget till dessa läroverk må ökas med 15,000 kronor.

11:o. Uti en inom Andra Kammaren väckt, till Stats-Utskottet hänvisad motion (N:o 162) har Herr *Aug. Wengberg* af anförda skäl föreslagit, att Riksdagen ville för utvidgande af staden Trelleborgs treklassiga elementarläroverk till femklassigt lemna ett årligt anslag af 5,600 kronor, deraf till löneförhöjning åt rektor 500 kronor, till löner åt tre nya kolleger 4,500 kronor och till förhöjning i öfningslärarnes arfvoden 600 kronor, med vilkor att staden åt skolan uppläte nödiga hus.

Ang. ifrågasatt utvidgning af allmänna läroverket i Trelleborg.

Till stöd för detta förslag har motionären särskildt framhållit, att ett bifall dertill skulle bidraga till minskande af den nu rådande öfverbefolkningen vid de allmänna läroverken i Lund och Malmö, af hvilka enligt motionärens uppgift under 1880 års hösttermin det förra hade ett lärjungeantal af öfver 600 och det senare af mer än 500. Då emellertid, enligt hvad statsrådsprotokollet (sid. 27 och 28) gifver vid handen, frågan om vidtagande af åtgärder för begränsning af lärjungeantalet vid de allmänna läroverken för närvarande är under utredning, lär det icke kunna anses lämpligt att Riksdagen nu skulle besluta utvidgning af ett läroverk, hufvudsakligen i afsigt att derigenom minska lärjungeantalet vid andra.

På grund häraf och då dertill kommer att, om än läroverken i Lund och Malmö må lida af öfverbefolkning, detta icke är förhållandet med det femklassiga läroverket i den genom några få mils jernväg med Trelleborg förenade staden Ystad, der lärjungeantalet 1879 års hösttermin utgjorde 105, har Utskottet icke kunnat motionärens yrkande understödja; hemställande alltså Utskottet,

att Herr *Aug. Wengbergs* ifrågavarande förslag icke må vinna Riksdagens bifall.

Seminariet för bildande af lärarinnor.

Ang. lärares
och lärarin-
nors vid det
högre lära-
rinnesemina-
riet uppflytt-
ning i högre
lönegrad.

[12.]

12:o. I öfverensstämmelse med hvad Kongl. Maj:t föreslagit och med hänvisande till den i statsrådsprotokollet (sid. 13 och 14) meddelade utredning rörande behovet af den äskade anslagshöjningen, hemställer Utskottet,

att, för de vid det högre lärarinneseminariet anstälde lärares och lärarinnors *uppflyttning i högre lönegrad* enligt gällande grunder, anslaget till detta läroverk må höjas med 5,000 kronor.

Pedagogier och folkskolor.

Angående
lönefyllnad åt
rektor vid
pedagogien i
Köping.

[13.]

13:o. Med anmälan, att Köpings stads invånare å allmän rådstuga den 22 December 1879 beslutit, att det anslag af 56 kronor 25 öre, som dittills årligen utgått af stadskassan såsom lönebidrag åt rektor vid stadens pedagogi, skulle med nämnda års utgång upphöra att af stadens medel utbetalas, hade, på sätt i statsrådsprotokollet (sid. 14) är meddeladt, domkapitlet i Vesterås uti underdånig skrifvelse den 5 April 1880 hemställt, att åt bemälda rektor måtte beredas erforderlig lönefyllnad af statsmedel.

I detta ärende hade Statskontoret afgifvit utlåtande och dervid dels meddelat att, på sätt ett domkapitlets skrifvelse bilagdt transsumt af gällande stat för nämnda pedagogi äfven utvisade, för rektor derstädes vore under rubrik »inom kolumn specificerade inkomster» upptagna, bland annat, omförmälda nu indragna 56 kronor 25 öre från stadens kassa, hvilket belopp, enligt en af magistraten lemnad utredning angående uppkomsten af denna aflöningsförmån, utgjort ersättning för upphörda så kallade socknegångspenningar, dels vidare anført, hurusom ifrågavarande lönebidrag af staden blifvit för pedagogien anvisadt under en tid, då andra bestämmelser rörande lärares aflöning voro gällande än de, som på senare tider vunnit tillämpning, samt att statsverket numera i allmänhet bestrede lärarnes hela aflöning så väl vid pedagogierna som de allmänna läroverken, under det att kommunerna sjelfva bekostade lokaler för läroverken jemte boställsrum för rektor, och att något skäl ej förefunnes, hvarför staden Köping fortfarande skulle böra vidkännas särskildt bidrag för rektors aflönande.

I öfverensstämmelse med hvad Statskontoret tillika hemställt, och då äfven tillförene i likartade fall ersättning af statsmedel tillagts vederbörande, bland andra kollegan vid Nora stads pedagogi, enligt Riksdagens skrifvelse den 19 Maj 1875, har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, för beredande af lönefyllnad till belopp af 56 kronor 25 öre åt rektor vid pedagogien i Köping, i stället för omförmälda, numera af staden indragna lönebidrag, ett motsvarande belopp, jemnadt till 57 kronor, måtte uppföras å anslaget till pedagogier och folkskolor.

Ehuru väl icke genom förestående utredning synes vara fullt ådagalagdt, att Köpings stads invånare haft laglig rätt att indraga omförmälda, från äldre tider af stadskassan utgående lönebidrag till rektor vid dervarande pedagogi, har Utskottet likväl, i betraktande af beloppets obetydlighet och då pedagogierna äro ifrågasatta att i en snar framtid helt och hållet upphöra, funnit sig kunna förevarande framställning biträda; hemställande alltså Utskottet,

att för ifrågavarande ändamål må på anslaget till pedagogier och folkskolor uppföras ett belopp af 57 kronor.

14:o. Uti en inom Andra Kammaren väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 71) har Herr *S. Wieselgren* af anförda skäl föreslagit, att Riksdagen måtte för sin del besluta och genom underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes med afseende på lärarne vid de enklassiga pedagogierna förordna, att filosofie kandidat eller filosofie doktor, hvilken fullgjort stadgade vilkor för att kunna till lektor, adjunkt eller kollega vid statens läroverk utnännas, måtte vid skeende befordran med afseende på lönetur räkna sig till godo den tid, han från och med året näst efter berörda vilkors fullgörande tjenstgjort såsom lärare vid någon af statens enklassiga pedagogier.

Då, på sätt motionären sjelf anført, frågan om pedagogiernas indragning kan sägas stå på dagordningen samt det alltså är tvifvelaktigt, om och huru länge dessa läroanstalter komma att bibehållas, synes redan detta förhållande innebära tillräckligt skäl att nu ej vidtaga en så beskaffad åtgärd, som af motionären blifvit ifrågasatt; och då derjemte tages i betraktande, att kompetensfordringarne för erhållande af anställning såsom lärare vid de enklassiga pedagogierna äro vida ringare än de för lärarebefattning vid de allmänna läroverken stadgade, hvadan tjenstgöringen såsom lärare vid dylik pedagogi måste anses vara mindre meriterande än den vid allmänt läroverk, samt

Angående väckt fråga om rätt för vissa lärare vid enklassiga pedagogier att i afseende å lönetur vid skeende befordran tillgodoräkna sig den tid de i förstnämnda egenskap tjenstgjort.

det ej torde böra komma i fråga, att någon skulle för erhållande af högre lönegrad få räkna sig till godo den tid, han bestridt tjänstgöring af i viss mån lägre natur än den, för hvilken de särskilda lönegraderna äro beräknade, har Utskottet icke kunnat motionärens yrkande biträda; hemställande alltså Utskottet,

att Herr S. Wieselgrens förevarande förslag icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Folkundervisningen.

Ang. lärares
vid folkskole-
läraresemi-
narierna
uppflyttning
i högre löne-
grad.
[14.]

15:o. Med anledning deraf att, enligt en inom Ecklesiastikdepartementets afdelning för folkskoleärenden uppgjord beräkning, för den *uppflyttning i högre lönegrad*, som tillkomme vid *folkskolelärareseminarierna* anstälde *rektorer* och *adjunkter*, erfordrades från och med år 1882 ett belopp af 4,500 kronor utöfver hvad förut blifvit för detta ändamål anvisadt, har Kongl. Maj:t föreslagit, att för lärares vid nämnda seminarier uppflyttning i högre lönegrad enligt gällande grunder anslaget till samma seminarier måtte ökas med oförmälda belopp; hemställande Utskottet,

att Riksdagen, med bifall till förevarande nådiga framställning, må höja ordinarie anslaget till seminarier för folkskolelärares bildande med 4,500 kronor.

Ang. höjning
af ett för-
slagsanslag.

16:o. Under titel "*Lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor*" är i nu gällande riksstat uppfördt ett förslagsanslag å 2,282,000 kronor.

Vid den undersökning af förslagsanslagen under förevarande hufvudtitel, som blifvit företagen i enlighet med hvad Utskottet uti punkten 2 af utlåtandet angående regleringen af utgifterna under Andra hufvudtiteln i sådant hänseende yttrat, har Utskottets uppmärksamhet fästats derpå, att utgifterna å nu ifrågavarande anslag, hvilka redan år 1878 uppgingo till 2,343,347 kronor 61 öre, år 1879 ökats till 2,418,681 kronor 6 öre, allt enligt Kongl. Maj:ts till nästlidna och innevarande års riksdagar aflättna nådiga berättelser angående hvad i rikets styrelse sig tilldragit. Huru förhållandet under år 1880 gestaltat sig, är ännu icke känt, men då visserligen icke någon minskning uti denna utgift kan med oförändrade bestämmelser rörande löne-

tillskottens belopp och villkoren för deras åtnjutande påräknas, har Utskottet ansett sig böra föreslå en höjning i anslagets beräkning, helst detta anslag kommer att ytterligare tagas i anspråk i anledning af senaste Riksdags beslut i fråga om lönetillskott åt biträdande lärare och lärarinnor vid folkskolor, för hvilket ändamål anslaget då endast höjdes med 22,000 kronor.

Med hänsyn till hvad sålunda anförts lärare förevarande anslag nu böra beräknas till 2,450,000 kronor; och hemställer alltså Utskottet,

att förslagsanslaget till "lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor" må i 1882 års riksstat uppföras med 2,450,000 kronor och alltså höjas med 168,000 kronor.

17:o. I anledning af Kongl. Maj:ts nådiga framställning om bidrag till aflönande af *lärare i slöjd vid folkskolorna* anvisade 1877 års Riksdag å ordinarie stat ett anslag af 15,000 kronor att användas till understöd, med 75 kronor till hvarje skola, åt sådana församlingar, som på lämpligt sätt beredde i skolåldern varande barn undervisning i slöjd.

Ang. understöd för slöjdundervisning i folkskolorna.
[15.]

Enligt hvad i statsrådsprotokollet (sid. 15) finnes meddeladt, hade emellertid under år 1880, då antalet skolor, för hvilka församlingarne ansetts berättigade till dylikt understöd, uppgått till 234, understöd ej kunnat beviljas till högre belopp än 64 kronor för hvarje skola. En tillökning i anslaget vore sålunda behöflig för att bereda fullt understöd för redan inrättade slöjdskolor; och då under tre år redan 234 slöjdskolor bildats, eller i medeltal omkring 80 skolor för hvarje år, samt efter denna beräkning hela antalet under år 1882 komme att uppgå till omkring 400, skulle, för att bereda dem understöd efter fastställda grunder, erfordras ett anslag af 30,000 kronor. Enär likväl någon säker beräkning i detta hänseende ej kunde uppgöras, har Kongl. Maj:t ansett anslaget för närvarande ej böra höjas till mer än 25,000 kronor, hvilket belopp likväl borde anvisas såsom förslagsanslag, så att visshet måtte förefinnas derom, att understöd till bestämda belopp kunde beredas församlingarne.

På grund af hvad sålunda förekommit får Utskottet, i enlighet med hvad Kongl. Maj:t föreslagit och under framhållande att, på sätt till statsrådsprotokollet jemväl blifvit yttradt, undervisningen i slöjd med ständigt stigande intresse omfattas, hemställa,

att det såsom bidrag till aflönande af lärare i slöjd vid folkskolorna beviljade ordinarie anslag af 15,000 kronor må varda förhöjdt med 10,000 kronor, samt detta anslag till sammanlagdt belopp af 25,000 kronor uppföras såsom förslagsanslag.!

Ang. ifrågasatt tillerkännande åt skolväsendet å Visingsö af vissa inkomster utöfver statsanslaget.

18:o. Till Stats-Utskottets behandling har hänvisats en af Herr J. Anderson i Tenhult inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 102), deruti af anförda skäl föreslagits, att Riksdagen för sin del ville besluta, att, derest Kongl. Maj:t ansåge, att Visingsö skolegods-inspektors-tjensten skulle indragas, den lön, som hittills af inspektoren uppburits, nemligen arrende för Vettermålen och Stenkilstorp jemte kontanta penningar, måtte få, utan minskning af det vanliga statsanslaget, tillfalla Visingsö folk-, slöjd- och småskolor; men att, derest denna tjänstebefattning för närvarande ej kunde indragas, Visingsö skolväsende tills vidare årligen, utan minskning af det vanliga statsanslaget, måtte få komma i åtnjutande af den ränta, som uppkommit för skatteköpta hemman från år 1871, då skatteköp af skolegodshemman blef tillåtet, så vidt räntan öfverstege hvad förut till skolverket i Jönköping ingått.

Uti underdånig skrifvelse den 11 Maj 1880 (N:o 41) anhöll senast församlade Riksdag, det Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida icke, till besparing för skolefonden, inspektorsbefattningen vid Visingsö skolegods måtte kunna indragas och de med denna befattning förenade göromål på vederbörande kronobetjening öfverflyttas. Då förevarande fråga alltså blifvit understäld Kongl. Maj:ts nådiga pröfning, samt Kongl. Maj:t icke lärer underlåta att i sammanhang dermed taga i öfvervägande, huruvida och i hvad mån uppkommande ökade tillgångar å skolefonden böra och kunna användas för Visingsö skolväsende, har Utskottet funnit någon åtgärd från Riksdagens sida i det af motionären angifna syfte icke nu vara erforderlig; hemställande alltså Utskottet,

att Herr J. Andersons förevarande förslag för närvarande må af Riksdagen lemnas utan afseende.

Medicinalstyrelsen och dit hörande stater.

Ang. ifrågasatt löneförhöjning för provincialläkarna.

19:o. Uti en inom Andra Kammaren väckt, till Stats-Utskottet hänvisad motion (N:o 105) har Herr A. Hedin af anförda skäl föreslagit, att Riksdagen behagade besluta, att *provincialläkarnes lön* skulle

höjas till 3,000 kronor med fyra ålderstillägg af 500 kronor efter 5, 10, 15 och 20 års tjenstgöring, samt att *pensionsåldern* för dem skulle sänkas till 55 lefnads- och 25 tjensteår.

Utskottet tillåter sig härvid erinra derom, att 1878 års Riksdag, i anledning af i ämnet gjorda nådiga framställningar, dels höjt provincialläkarnes löner från 1,500 kronor till 2,000 kronor och ytterligare ökat dem med ett ålderstillägg å 500 kronor efter 10 års tjenstgöring, hvilket innebar en större förmån än Kongl. Maj:t äskat, i det nemligen Kongl. Maj:t föreslagit, att ålderstillägget skulle utgå först efter 15 års tjenstgöring, dels sänkt pensionsåldern för dessa läkare från 65 lefnads- och 40 tjensteår till 60 lefnads- och 30 tjensteår, dels ock slutligen beviljat höjning med 7,500 kronor i det anslag å 9,800 kronor, som förut var anvisadt att under namn af tjenstgöringspenningar användas till förbättring af lönevilkoren för provincialläkare i sådana distrikt, hvarest, till följd af befolkningens gleshet eller fattigdom och distriktens vidd eller deras besvärlighet i afseende å sjukvårdens handhafvande, svårighet vid inträffande ledigheter uppstått att finna sökande till tjänsterna, eller hvarest läkarnes inkomster befunnits allt för knappa i förhållande till deras lefnadsbehof. Denna anslagshöjning har, på sätt motionären äfven sjelf uppgifvit, föranledt, att ifrågavarande för vissa distrikt anvisade tjenstgöringspenningar, hvilka förut med några få undantag utgingo med allenast 500 kronor, numera kunnat i flera distrikt höjas till 1,000 kronor.

Genom berörda af 1878 års Riksdag gjorda medgifvanden, hafva således provincialläkarnes vilkor blifvit i ej oväsentlig mån förbättrade; men emellertid lärer det icke kunna bestridas, att i åtskilliga orter de inkomster, dessa läkare kunna bereda sig, fortfarande äro väl knappa och att alltså en reglering af deras aflöning kunde vara önskvärd; men, då förhållandena i förevarande hänseenden gestalta sig mycket olika i skilda distrikt och i en provins emot i en annan, synes dén förbättring i provincialläkarnes ekonomiska ställning, som må vara af behof påkallad, icke så mycket böra åstadkommas genom någon allmän förhöjning af de fasta aflöningsbeloppen, utan snarare genom beredande af ökade tillgångar för höjande af tjenstgöringspenningarne inom de distrikt, der provincialläkarne icke kunna anses under nuvarande förhållanden åtnjuta tillräcklig godtgörelse för sitt mödosamma arbete, eller kunna påräkna någon större inkomst genom enskild praktik.

Jemte antydan om det sätt, på hvilket en ytterligare förbättring i provincialläkarnes aflöningsförhållanden sålunda skulle kunna anordnas, har Utskottet dessutom ansett sig böra, på sätt ofta förr egt rum, här särskildt framhålla, att en reglering af tjenstemäns löner och

i synnerhet en så genomgripande, som den nu ifrågasatta, icke bör af Riksdagen vidtagas på grund af enskild motionärs yrkande, utan att dylika frågor först böra underkastas den grundliga utredning och pröfning, som vid behandling hos Kongl. Maj:t kan komma dem till del. Utskottet, som alltså funnit sig icke böra understödja den förevarande motionen, hemställer,

att Herr A. Hedins omförmälda förslag icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Angående
väckt fråga
om lön åt en
provincial-
läkare i
Unnaryd.

20:o. Till Stats-Utskottet har jemväl remitterats en af Herr L. J. Larsson i Tranhult inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 128), deruti hemstälts, att Riksdagen ville bevilja 2,000 kronor, att årligen utgå såsom lön till en *provincialläkare med station i Unnaryds kyrkoby* af Vestbo härad och Jönköpings län.

Visserligen synes behofvet af upprättandet utaf det sålunda föreslagna nya provincialläkaredistriktet vara nöjaktigt ådagalagdt, enär så väl länets landsting som Kongl. Maj:ts Befallningshafvande och Medicinalstyrelsen hvar för sig, på sätt äfven motionären anført, vitsordat detsamma; men, huru trängande detta behof än må synas, bör dock icke förbises att förhållandet kan gestalta sig annorlunda inför Kongl. Maj:t, som är i tillfälle att bedöma detsamma, jemfördt med enahanda behof i andra orter. På grund häraf har Utskottet ansett sig icke ega tillräcklig anledning att nu frångå den åsigt, som, så vidt Utskottet kunnat finna, alltsedan 1867 års riksdag blifvit af Stats-Utskottet vidhållen, eller att ärenden af förevarande beskaffenhet böra af Riksdagen afgöras endast efter af Kongl. Maj:t gjord framställning.

Utskottet hemställer alltså,

att Herr L. J. Larssons omförmälda förslag icke må af Riksdagen bifallas.

Ang. stat
för farma-
ceutiska
institutet.
[16.]

21:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att Riksdagen, med godkännande af den i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden för den 5 sistlidne Januari upptagna aflönings- och utgiftsstat för *farmaceutiska institutet*, måtte för tillämpning deraf bevilja en höjning af institutets ordinarie anslag med 10,975 kronor äfvensom medgifva, att vilkoren för vederbörande löntagares skyldighet att vid tjänstledighet afstå tjänstgöringspenningarna till vikarie finge af Kongl. Maj:t bestämmas.

Den för farmaceutiska institutet sedan år 1878 tillämpade utgiftsstat upptager:

arfvode åt inspektor	500	kronor.
aflöning åt en lärare i kemi och farmaci	3,500	”
” ” en assistent vid laboratorium	1,500	”
” ” en lärare i naturalhistoria och farmakognosi	3,000	”
” ” en lärare i fysik och matematik	1,000	”
” ” en lärare i författningskunskap	300	”
” ” en vaktmästare	800	”
hushyra	2,600	”
instrument, böcker, laborationsmaterialier	1,000	”
ved, kol, lysgas, vatten	1,000	”

Summa 15,200 kronor,

hvaraf erhålles på ordinarie stat	7,025	kronor,
” ” på extra stat	7,575	”
” ” genom elevers termins- afgifter	600	” 15,200 kronor.

Den föreslagna nya staten åter är af följande lydelse:

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa kronor.
En lärare i kemi och farmaci	3,500	1,000	4,500
<i>Anm.</i> Om läraren tillika innehar annan tjänst, minskas lönen med 1,000 kronor.			
En lärare i naturalhistoria och farmakognosi	3,000	1,000	4,000
<i>Anm.</i> Om läraren tillika innehar annan tjänst, minskas lönen med 1,000 kronor.			
Arfvode åt en lärare i fysik	—	—	1,200
” ” ” ” i författningskunskap	—	—	300
” ” assistenter	—	—	1,500
” ” föreståndaren	—	—	500
Lön åt en vaktmästare	800: —		
Hysesmedel åt d:o	400: —		
Laboratorium, instrument, samlingar, böcker	—	—	1,800
Ved, kol, gas, vatten och diverse	—	—	2,000
Hyra till Apotekaresocieteten	—	—	2,600
Summa	—	—	19,600

Då 600 kronor af nämnda slutsumma voro beräknade att utgöras genom elevernas terminsafgifter, återstode 19,000 kronor, hvaraf redan 7,025 kronor funnes på ordinarie stat för institutet uppförda. Således skulle till den föreslagna nya statens fyllande erfordras ett ordinarie anslag af högst 11,975 kronor, men, så länge läraren i naturalhistoria och farmakognosi, såsom nu vore händelsen, tillika innehade annan befattning, allenast 10,975 kronor. Enär det extra auslag, som institutet för närvarande åtnjuter, uppgår till 7,575 kronor, komme den verkliga utgiftstillökningen för närvarande att utgöra 3,400 kronor.

Uti statsrådsprotokollet (sid. 16—22) är beträffande nu föreliggande ärende en fullständig utredning meddelad, till hvilken Utskottet tillåter sig hänvisa; viljande Utskottet allenast framhålla, att, enligt hvad samma utredning gifver vid handen, ett ordnande af den farmaceutiska undervisningen i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts föreliggande förslag synes medföra mindre kostnad för statsverket än som skulle kunna blifva en följd af denna undervisnings förläggande, på sätt jemväl varit ifrågasatt, till tekniska högskolan. Vid sådant förhållande, och då med anledning af i statsrådsprotokollet angifna skäl ett beslut om farmaceutiska institutets blifvande ställning nu måste fattas, har Utskottet icke tvekat att i hufvudsak tillstyrka bifall till den nådiga framställningen.

I följande hänseenden har likväl den föreslagna staten gifvit anledning till erinranden. Till en början synas tjänstgöringspenningarne för de båda lärarne, i hvilkas aflöning sådana ingå, vara upptagna till allt för ringa belopp i förhållande till lönerna. Den här föreslagna proportionen är nemligen, enligt hvad Utskottet kunnat finna, för tjänsteinnehafvarne fördelaktigare, än som vid senare årens löneregleringar i allmänhet iakttagits, och lämpligheten af en sådan anordning har synts Utskottet tvifvel underkastad, då ifrågavarande lärare skulle ega en rättighet, som öfrige tjänstemän, hvilka fått sina löner reglerade, i allmänhet sakna, nemligen att innehafva annan tjänst mot afdrag å lönen af blott 1,000 kronor, huru hög aflöning för annan befattning än må åtnjutas.

Vid flertalet under senare åren fastställda löneregleringar hafva tjänstgöringspenningarne upptagits till vid pass en tredjedel af aflöningens hela belopp; och får Utskottet i närmaste öfverensstämmelse härmed föreslå, att i förevarande stat aflöningen må bestämmas för läraren i kemi och farmaci till lön 3,000 kronor och tjänstgöringspenningar 1,500 kronor, samt för läraren i naturalhistoria och farmakognosi till lön 2,700 kronor och tjänstgöringspenningar 1,300 kronor. På sådant sätt vinnes den fördel, att tjänstgöringspenningarne lemna bättre till-

gång till godtgörande af vikarie under ordinarie tjensteinnehafvares tjenstledighet.

Vidare har Utskottet icke kunnat biträda förslaget derom, att vaktmästaren skulle erhålla i lön 800 kronor och hyresmedel 400 kronor. Anledningen till detta förslag är, enligt hvad statsrådsprotokollet gifver vid handen, att vaktmästarens nuvarande bostad vid institutet vore för uppgifvet ändamål behöflig, hvarföre han borde i ersättning erhålla nyssnämnda belopp af 400 kronor till hyra af annan lägenhet, helst i samma gård, hvartill utväg förmälts skola finnas.

Denna omständighet har emellertid icke syntes Utskottet innebära giltig anledning att i förevarande fall fastställa vaktmästare aflöningen så olika mot hvad vid andra regleringar egt rum. Vid dessa har nemligen i allmänhet aflöningen bestämts för förste vaktmästare till lön 800 kronor och tjenstgöringspenningar 300 kronor samt för öfrige vaktmästare till lön 500 kronor och tjenstgöringspenningar 300 kronor, jemte ett ålderstillägg å 100 kronor, allt med afdrag å lönen af 150 kronor, så vida fri bostad är med anställningen förenad. Då vid farmaceutiska institutet blott skulle finnas *en* vaktmästare, har Utskottet ansett aflöningen för denne böra bestämmas till lön 650 kronor och tjenstgöringspenningar 300 kronor, med föreskrift tillika att, om vaktmästaren i sådan egenskap åtnjuter fri bostad, skall, så länge denna förmån kvarstår, lönen minskas med 150 kronor.

I händelse af bifall härtill skulle den föreslagna statens slutsumma komma att utgöra 19,350 kronor eller 250 kronor mindre än Kongl. Maj:t beräknat, hvadan den af Kongl. Maj:t med 10,975 kronor äskade höjningen af institutets ordinarie anslag bör med motsvarande belopp nedsättas och alltså upptagas till 10,725 kronor.

Slutligen har Utskottet ansett att, i likhet med hvad vid flertalet löneregleringar egt rum, föreskrift bör meddelas derom, att tjenstgöringspenningarna för de båda lärare, hvilka skulle med dylika förses, skola vid tjenstledighet afstås till vikarie.

På grund af hvad sålunda förekommit och anförts hemställer Utskottet,

att Riksdagen må, med godkännande af härhos bilagda förslag till stat för farmaceutiska institutet (Bil. Litt. A.), för dess tillämpning bevilja en höjning af institutets ordinarie anslag med 10,725 kronor samt förklara, att tjenstgöringspenningarna för de båda lärare, i hvilkas aflöning sådana ingå, skola vid tjenstledighet afstås till vikarie.

Naturhistoriska riksmuseum.

Ang. ifrågasatt lön för en ny intendent vid naturhistoriska riksmuseum.

22:o. Uti en inom Andra Kammaren väckt, till Stats-Utskottet hänvisad motion (N:o 73) har friherre *A. E. Nordenskiöld* af anförda skäl föreslagit, att Riksdagen måtte bevilja nödigt anslag för aflönande af en *ny botanisk intendent* för vården af vissa delar af de palæontologiska och botaniska samlingarna, med samma lönebelopp för den nye intendenten som för öfrige intendenten vid riksmuseum, nemligen 4,000 kronor fast lön och 1,000 kronor tjenstgöringspenningar om året jemte två ålderstillägg, hvartera å 500 kronor, på sätt Kongl. Maj:ts nådiga bref af den 12 Maj 1876 närmare bestämde.

Ehuru väl sannolikt ett tillräckligt verksamhetsområde skulle kunna förefinnas för ytterligare en botanisk intendent vid naturhistoriska riksmuseum, har Utskottet likväl, i betraktande af frågans närvarande skick, icke kunnat biträda motionärens föreliggande framställning. Dessutom läser Kongl. Maj:t, hos hvilken Vetenskapsakademien, på sätt motionären anført, gjort underdånig hemställan i ämnet, icke underlåta att, om och när det i förevarande hänseende befintliga behofvet finnes böra företrädesvis tillgodoses samt omständigheterna i öfrigt sådant medgifva, hvilket allt Kongl. Maj:t är bäst i tillfälle att bedöma, hos Riksdagen göra den framställning, som kan vara erforderlig; hemställande alltså Utskottet,

att Friherre *A. E. Nordenskiölds* omförmälda förslag icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Öfriga ordinarie anslag.

Ang. öfriga ordinarie anslag.
[17.]

23:o. I afseende å *öfriga* under åttonde hufvudtiteln i nu gällande riksstat uppförda *ordinarie anslag* hafva icke andra ändringar blifvit satta i fråga än att:

dels Kongl. Maj:t föreslagit att, för jemnande af hufvudtitelns slutsumma, förslagsanslaget till *skrifmaterialier och expenser, ved m. m.*, för närvarande uppgående till 21,497 kronor, måtte höjas med 138 kronor eller till 21,635 kronor;

dels ock Friherre *R. Klinckowström* uti en inom Första Kammaren väckt motion (N:o 2) yrkat, att vissa i motionen uppgifna, för närvarande i riksstaten såsom reservations- eller förslagsanslag uppförda anslag måtte ändras till allmänna bestämda anslag.

Under åberopande af de skäl, hvilka Utskottet i afgifvet utlåtande angående regleringen af utgifterna under riksstatens andra hufvudtitel anfört mot vidtagande af åtgärder i det af bemälde motionär föreslagna syfte, hemställer Utskottet:

- a) att Friherre R. Klinckowströms omförmälda förslag må af Riksdagens lemnas utan afseende; och
- b) att samtliga under åttonde hufvudtiteln för närvarande uppförda ordinarie anslag, uti hvilka någon ändring icke blifvit här ofvan tillstyrkt, må bestämmas till enahanda belopp, som i nu gällande riksstat äro upptagna; dock att i förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. må få vidtagas den jemkning, som för jemnande af hufvudtitelns slutsumma kan blifva erforderlig.

I afseende å *tillfälliga* behof, hänförliga till åttonde hufvudtiteln, äro följande framställningar gjorda:

Domkapitlens expeditioner.

24:o. Enär för att bereda tjenstemännen vid domkapitlens expeditioner, i afseende å hvilka något löneruleringsförslag, grundadt på fullständig utredning, ännu ej kunnat framläggas, tillfällig löneförbättring under nästkommande år i likhet med föregående år, erfordrades anslag till oförändradt belopp, har Kongl. Maj:t för berörda ändamål på extra stat för år 1882 äskat 3,716 kronor; och får Utskottet, som icke funnit något skäl angifvet af Herr *A. P. Lind* för af honom i motion N:o 160 inom Andra Kammaren gjordt yrkande derom, att »anslaget till domkapitlens expeditioner måtte tillsvidare och intill dess det hos dessa myndigheter använda sportelsystem blefve ordnad eller borttaget, indragas», hemställa,

Ang. tillfällig löneförbättring åt domkapitlens expeditioner.
[18.]

att Riksdagen, utan afseende å Herr *A. P. Linds* berörda yrkande, må på extra stat för år 1882 anvisa för tillfällig löneförbättring åt domkapitlens expeditioner 3,716 kronor.

Universiteten.

Ang. seminarierna för språkvetenskap vid universiteten.
[19 och 20.]

25:o. Då de vid universiteten inrättade *seminarier för språkvetenskap*, för hvilka under flera år beviljats understöd af statsmedel, fortfarande visat sig utöfva en gagnande verksamhet, har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till dessa anstalter äfven för år 1882 bevilja extra anslag till samma belopp som hittills årligen utgått, nemligen till det språkliga seminariet i Upsala 3,000 kronor och till det i Lund 2,950 kronor; hemställande i öfverensstämmelse härmed Utskottet,

att på extra stat för år 1882 må anvisas:

- a) till det språkliga seminariet vid universitetet i Upsala 3,000 kronor; och
- b) till det språkliga seminariet vid universitetet i Lund 2,950 kronor.

Ang. universitetsbyggnaderna i Upsala och Lund.
[21 och 22.]

26:o. Jemte erinran, att hittills anvisats 500,000 kronor af det vid 1877 års riksdag beviljade anslag å 740,000 kronor till *universitetsbyggnad i Upsala* och 400,000 kronor af det vid samma riksdag till *dyläk byggnad i Lund* beviljade belopp å 450,000 kronor, får Utskottet, i enlighet med hvad Kongl. Maj:t begärt, hemställa,

att Riksdagen må på extra stat för år 1882 anvisa:

- a) till universitetsbyggnaden i Upsala 120,000 kronor; och
- b) till universitetsbyggnaden i Lund 50,000 kronor.

Ang. särskilda astronomiska observationer i Lund.
[23.]

27:o. Vid de två senaste riksdagarna hafva beviljats extra anslag å 1,500 kronor för anställande vid den *astronomiska institutionen i Lund* af särskilda observationer, afsedda att främja ett vetenskapligt företag, hvartill åtskilliga observatorier i Europa och Amerika bidroge.

Under erinran, att för utförande af omförmälda undersökningar beräknats en tid af fem år och en kostnad af 7,500 kronor, får Utskottet, i öfverensstämmelse med hvad Kongl. Maj:t nu föreslagit, hemställa,

att till omförmälda särskilda observationers fortsättande må för år 1882 anvisas ett extra anslag af 1,500 kronor.

Karolinska mediko-kirurgiska institutet.

28:o. I likhet med hvad för innevarande år egt rum får Utskottet, på sätt Kongl. Maj:t vidare föreslagit, hemställa,

*Ang. arfvode
åt en amanuens
vid Ka-
rolinska in-
stitutet.*

att till arfvode åt en amanuens vid Karolinska mediko-kirurgiska institutets gynekologiska klinik må på extra stat för år 1882 anvisas ett belopp af 900 kronor.

[24.]

29:o. Uti särskilda inom Riksdagen väckta, till Stats-Utskottet hänvisade motioner hafva Herrar C. Ekström (motion N:o 21 i Första Kammaren) och Friherre A. E. Nordenskiöld (motion N:o 75 i Andra Kammaren) föreslagit, att till uppförande vid Karolinska mediko-kirurgiska institutet, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med endera af de utaf Arkitekten F. G. A. Dahl uppgjorda, uti Ecklesiastikdepartementet förvarade alternativa ritningar, af en ny byggnad, afsedd att innehålla tjenliga lokaler för institutets anatomiska, histologiska, fysiologiska, hygieniska samt farmakologiska institutioner och samlingar, måtte beviljas ett anslag af 315,000 kronor samt deraf anvisas 100,000 kronor att utgå under år 1882.

*Ang. väckt
fråga om upp-
förande af en
byggnad för
Karolinska
institutet.*

På sätt motionärerne anfört, har denna byggnadsfråga redan för varit underställd Riksdagens pröfning. Kongl. Maj:t äskade nemligen af 1878 års Riksdag, för uppförande af en dylik byggnad, ett anslag å 355,000 kronor, men Riksdagen fann sig, hufvudsakligen i betraktande af då för handen varande ekonomiska förhållanden, icke böra det begärda anslaget bevilja.

Behovet af den nya byggnaden blef emellertid icke af Riksdagen underkändt, ehuru Riksdagen ansåg att med densammans uppförande skulle kunna för det dåvarande anstå. Den ytterligare utredning af frågan, som nu blifvit af motionärerne förebragt, har också synts Utskottet ådagalägga, att i förevarande hänseende finnes ett stort och oafvisligt behof, väl förtjent att i den närmaste framtiden tillgodoses — en åsigt, som Utskottet ej velat underlåta att framhålla, på det att icke den omständighet, att Utskottet för närvarande funnit sig förhindradt att tillstyrka anvisandet af det begärda statsanslaget, må gifva anledning till det antagande, att Utskottet skulle hafva hyst en annan uppfattning i berörda hänseende.

Orsaken, hvarför Utskottet icke kunnat biträda motionärernes

yrkande, är nemligen uteslutande den, att då Kongl. Maj:t, som är bäst i tillfälle att pröfva angelägenheten af de särskilda statsbehofvens tillgodoseende och möjligheten att bereda därför erforderliga medel, nu icke gjort någon framställning i förevarande ämne, detta måste anses vara föranledt antingen deraf att med uppförandet af ifrågavarande nybyggnad synts Kongl. Maj:t ännu kunna anstå i afvaktan på fyllandet af andra behof, hvilka Kongl. Maj:t pröfvat vara af ännu mer trängande beskaffenhet, eller ock deraf, att Kongl. Maj:t funnit ärendet i ett eller annat hänseende tarfva ytterligare utredning; och är det af detta skäl Utskottet funnit sig böra hemställa,

att Herrar C. Ekströms och Friherre A. E. Nordenskiölds omförmälda förslag icke må för närvarande till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Allmänna läroverken.

Ang. resestipendier åt lärare i lefvande språk. 30:o. På sätt under flera föregående år egt rum och i enlighet med hvad Kongl. Maj:t jemväl för nästkommande år äskat, hemställer Utskottet,
[25.]

att Riksdagen må för år 1882 bevilja ett extra anslag af 6,000 kronor, att af Kongl. Maj:t disponeras till stipendier åt lärare i främmande lefvande språk vid de allmänna läroverken för att i utlandet studera tyska, franska och engelska språken.

Ang. arfvoden åt extra lärare vid de allmänna läroverken. 31:o. Med bifall till i ämnet gjord nådig framställning, anvisade senast församlade Riksdag för innevarande år ett extra anslag af 50,000 kronor till *arfvoden åt extra lärare vid de allmänna läroverken.* Af i statsrådsprotokollet (sid. 27 och 28) angifna skäl har Kongl. Maj:t emellertid ansett, att det belopp, som alltså för år 1881 beräknats vara behöfligt utöfver det å ordinarie stat uppförda anslaget till extra lärare, skulle kunna för år 1882 utan väsentlig skada för undervisningen minskas med 10,000 kronor; hemställande, i öfverensstämmelse med hvad Kongl. Maj:t på grund häraf föreslagit, Utskottet,

att till arfvoden åt extra lärare vid de allmänna läroverken må på extra stat för år 1882 anvisas 40,000 kronor.

Folkundervisningen.

32:o. Till uppförande af en byggnad, innehållande *gymnastiksal, m. m. för folkskoleläroarinneseminariet i Skara* har Kongl. Maj:t för nästkommande år äskat ett extra auslag af 12,000 kronor.

Af den i statsrådsprotokollet (sid. 29 och 30) rörande denna fråga meddelade utredning inhemtas, bland annat, att den ifrågasatta nybyggnaden är afsedd att å den seminariet tillhöriga tomt uppföras af trä samt ämnad att innehålla en sal för seminarieelevernas gymnastiska öfningar och ett lärorum för den vid seminariet upprättade fjerde klassen, båda med tillhörande afklädningsrum, samt möjligen ett reservrum för framtida behof.

Ang. byggnad för gymnastiksal m. m. för folkskoleläroarinneseminariet i Skara.
[27.]

Vidkommande det bristande utrymmet i det för seminariet nu upplåtna lärohuset är meddeladt,

att seminariet, då lärohuset uppfördes, omfattade tre klasser, och att lärohuset med hänseende dertill anordnades så, att derstädes endast funnes tre lärosalar för seminariets elever, jemte en bönsal, ett rum för seminariets folkskola samt några mindre rum för småskolan, materiellens förvarande m. m.;

att de gymnastiska öfningarna, inskränkta till fristående gymnastik, intill slutet af sistlidna läsår försiggått i bönsalen, hvars bänkar, då dessa öfningar anställdes, måst undanflyttas;

att, sedan seminariet blifvit utvidgadt med en fjerde klass, ett af de mindre rummen blifvit upplåtet för denna klass, i hvilken 25 elever varit intagna, ehuru utrymme i detta rum, efter nutidens sanitära fordringar, ej funnes för mer än 16;

att vid början af innevarande läsår vidtagits en annan nödfallsutväg, nemligen att såsom lärorum för en klass använda bönsalen, men att detta medförde stora olägenheter, då dagligen omflyttning af bänkar och bord i bönsalen måste ske och den i öfrigt vore till lärorum mindre lämplig; samt

att till följd af denna anordning elevernas gymnastiska öfningar ej kunde försiggå inom seminariets egen lokal, utan anställdes i högre allmänna läroverkets gymnastiklokal, som tills vidare blifvit under vissa timmar i veckan för seminariets elever upplåten mot en årlig hyra af 300 kronor, men att det vore ovisst, huru länge denna utväg, som medförde flera olägenheter, kunde få begagnas.

Då af hvad sålunda blifvit anfördt synes framgå, att den föreslagna

nybyggnaden är af behovet påkallad samt kostnaden därför är jämförelsevis mindre betydlig, har Utskottet funnit sig böra Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda nådiga framställning till bifall förorda; och hemställer på grund häraf Utskottet,

att till uppförande af föreslagen nybyggnad för folkskolelärarinneseminariet i Skara må för år 1882 anvisas ett extra anslag af 12,000 kronor.

*Ang. väckt
fråga om
uppförande
af byggnader
för folkskole-
lärarinnesemi-
nariet i
Falun.*

33:o. Till Stats-Utskottets behandling hafva remitterats särskilda inom Riksdagen väckta motioner, deruti på anförda skäl föreslagits: af Herr *W. Falk* (motion N:o 15 i Första Kammaren), att Riksdagen måtte bevilja ett anslag af 62,000 kronor till uppförande i Falu stad af nödiga byggnader för det derstädes upprättade folkskolelärarinneseminariet; och

af Herr *C. F. Toll* (motion N:o 132 i Andra Kammaren) att Riksdagen behagade bevilja enahanda summa till uppförande åt ifrågavarande folkskolelärarinneseminarium af egen lokal med lärohus af sten.

För uppförande af en dylik byggnad af trä samt bekostande af tillhörande arbeten och anläggningar åskade Kongl. Maj:t af 1878 års Riksdag ett belopp af 72,000 kronor, men Riksdagen, som ansåg denna summa vid jämförelse med de till andra seminariibyggnader anvisade anslag nog hög, fann sig icke böra ifrågavarande framställning bifalla, hufvudsakligen dock på grund deraf, att statsverkets tillgångar då lemnade ringa tillfälle att uppfylla de många anspråk, som på desamma ställes.

Behovet af den ifrågasatta nybyggnaden blef emellertid på intet sätt underskattadt; och Utskottet har, af hvad motionärerne till stöd för sina i ämnet gjorda yrkanden andragit, funnit detsamma vara ytterligare och till fullo ådagalagdt.

På grund häraf och då de nu föreliggande förslagen afse en kostnadssumma, som med 10,000 kronor understiger 1878 års förslag, vore det otvifvelaktigt önskvärdt, om förhållandena nu medgäfvade det begärda anslagsbeloppets beviljande; men Utskottet har likväl af anledning, som här ofvan i fråga om föreslagen nybyggnad för Karolinska institutet närmare angifvits, funnit sig för sin del förhindradt att derom hos Riksdagen göra hemställan; och tillstyrker alltså Utskottet,

att Herrar *W. Falks* och *C. F. Tolls* omförmälda förslag för närvarande icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

34:o. Under åberopande deraf att, på sätt i punkten 17 här ofvan blifvit omförmäldt, anslaget å 15,000 kronor till aflönande af lärare i slöjd vid folkskolorna för år 1880 befunnits otillräckligt, så att åt hvarje af de 234 skolor, för hvilka församlingarne ansetts berättigade att erhålla bidrag af statsmedel, kunnat beviljas endast 64 kronor, ehuru understödsbeloppet enligt Kongl. kungörelsen den 11 September 1877 faststälts till 75 kronor, samt med framhållande, att en ytterligare minskning i understödsbeloppen för innevarande år vore att befara, enär det ej vore osannolikt att antalet slöjdskolor under året komme att stiga till 300, har Herr A. Rundbäck uti en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 38) föreslagit att, enär utöfver nu varande ordinarie anslaget erfordrades ytterligare 7,500 kronor för att under nyss nämnda förutsättning understöd af 75 kronor för hvarje skola skulle kunna beredas, Riksdagen måtte för år 1881 såsom bidrag till aflönande af lärare i slöjd vid folkskolorna utöfver det ordinarie anslaget 15,000 kronor bevilja ytterligare 7,500 kronor.

Angående väckt fråga om anvisande af ytterligare medel för innevarande år till slöjd-undervisning i folkskolorna.

Härvid bör emellertid erinras att, då det nuvarande anslaget till bidrag för aflönande af lärare i slöjd vid folkskolorna beviljades, Riksdagen visserligen afsåg att understödet skulle utgå med 75 kronor för hvarje skola, men att, då anslaget uppfördes såsom bestämdt anslag och icke såsom förslagsanslag, understödsbeloppets storlek alltid måste blifva beroende af det antal skolor, som komme att finnas dertill berättigade. Församlingarne hafva alltså icke kunnat hafva någon vidsträcktare rättighet än att *i den mån tillgångarne sådant medgäfve* komma i åtnjutande af understöd till belopp af högst 75 kronor.

På grund af hvad sålunda anförts och då, i händelse af bifall till Utskottets i punkten 17 här ofvan gjorda hemställan, olägenheterna i förevarande hänseende för framtiden blifva undanröjda, får Utskottet, med vidhållande dessutom af den ofta uttalade åsigten, att rubbning i den fastställda statsregleringen endast bör ega rum, då sådant är af behovet oafvisligen påkalladt, hemställa,

att Herr A. Rundbäcks omförmälda förslag icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

De tekniska läroverken.

Angående
lägre tek-
niska yrkes-
skolor.

[28.]

35:o. Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för beredande af tillgång till understöd åt *lägre tekniska yrkesskolor*, i stället för det tillförene anvisade anslaget å 20,000 kronor till understöd åt tekniska afton- och söndagsskolor, å extra stat för år 1882 anslå ett belopp af 25,000 kronor, i sammanhang med hvilken nådiga framställning Utskottet till pröfning förehaft en af Friherre *A. H. Fock* inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 62), deruti af anförda skäl yrkats att det äskade beloppet måtte höjas till 30,000 kronor och användas äfven till nämnda skolors inspektion.

Af den rörande förevarande fråga i statsrådsprotokollet (sid. 30—34) meddelade utredning inhemtas, bland annat, att af det till understöd åt tekniska afton- och söndagsskolor afsedda extra anslag, som till belopp af 20,000 kronor årligen från och med år 1878 utgått, under år 1880 statsbidrag tilldelats sexton dylika skolor, vid hvilka undervisning i hithörande ämnen, ehuru af olika omfattning, meddelats under 10 till 97 timmar i veckan åt ett antal lärjungar, icke understigande 2,175. Till dessa skolor hade under samma år af kommunerna utgått bidrag å tillhoppa 25,521 kronor 90 öre, hvarjemte räntor å de till vissa bland skolorna donerade medel beräknats uppgå till 9,405 kronor och lärjungarnes afgifter till 3,633 kronor. I anseende till statsanslagets otillräcklighet hade emellertid vid fördelning af det samma för år 1880 de begärda, ganska måttliga understödsbeloppen till flera bland skolorna måst nedsättas; och hade komiterade för den tekniska undervisningens ordnande också gjort framställning om ökade statsanslag för nu ifrågavarande ändamål samt till stöd därför anført dels nyss antydda förhållande om hittills varande statsanslagets otillräcklighet, dels önskvärdheten af att kunna åstadkomma någon utvidgning i planen för de till arbetares undervisning afsedda anstalterna, så att särskilda yrkes- eller fackskolor kunde upprättas, och dels behovet af de tekniska afton- och söndagsskolornas inspektion; hemställande komiterade, att anslaget måtte höjas med 10,000 kronor och användas till understöd åt lägre tekniska yrkesskolor.

Vidare är meddeladt att stadsfullmäktige i Eskilstuna uti en af stadens magistrat förordad underdånig ansökning anhållit om beredande af ett årligt anslag till inrättande af en fackskola för den finare smidesmanufakturen i nämnda stad, för hvilken omkostnaderna enligt uppgjord

beräkning skulle uppgå till 6,000 kronor, deraf 500 kronor till hyra skulle af staden bekostas.

Hvad sålunda och i öfrigt blifvit anfördt om behovet af ökad anslagsbelopp för befrämjande af den undervisning, som med de tekniska afton- och söndagsskolorna afses, äfvensom af medel till statsbidrag åt sådana i samband med dem stående läroanstalter, hvilkas särskilda ändamål skulle vara att befordra arbetsskickligheten i vissa industri-grenar, har synts Utskottet väl förtjent af afseende; men då Kongl. Maj:t efter ärendets pröfning funnit anslagshöjningen böra, med hänsyn till andra viktiga kraf, för närvarande inskränkas till ett lägre belopp än det af komiterade föreslagna, har Utskottet ansett sig sakna giltig anledning att, på sätt motionären yrkat, tillstyrka Riksdagen att för ändamålet anvisa rikligare medel än Kongl. Maj:t pröfvat oundgängligen erforderliga.

På grund häraf och med framhållande derjemte att full utredning icke är lemnad hvarken i afseende å lämpligaste sättet för anordnande af den inspektion öfver ifrågavarande skolor, för bekostande hvaraf den af motionären påyrkade ytterligare anslagstillökningen delvis skulle vara afsedd, eller beträffande de utgifter, som af en dylik inspektion skulle föranledas, hemställer Utskottet,

att Riksdagen, med afslag å Friherre A. H. Focks omförmälda framställning, må, på sätt Kongl. Maj:t äskat, för år 1882 anvisa ett extra anslag af 25,000 kronor att användas till understöd åt lägre tekniska yrkesskolor.

Farmaceutiska institutet.

36:o. Enär behovet af anskaffande utaf ny ångpanna och värmeledning för Farmaceutiska institutets behof blifvit af vederbörande vitsordadt (se statsrådsprotokollet sid. 21), får Utskottet, i öfverensstämmelse med hvad Kongl. Maj:t i sådant hänseende föreslagit, hemställa,

att Riksdagen må för ifrågavarande ändamål på extra stat för år 1882 anvisa 1,956 kronor.

Ang. ny ångpanna och värmeledning för Farmaceutiska institutets behof.

[29.]

Veterinärundervisningen.

37:o. Då för uppehållande af undervisningen vid *Veterinärinrättningen i Skara* erfordrades, på sätt inrättningens direktion anmält, anslag till samma belopp, som förut dertill utgått, har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att jemväl för år 1882 ett extra anslag af 12,900 kronor måtte för berörda ändamål anvisas; hemställande Utskottet,

Ang. Veterinärinrättningen i Skara.
[30.]

att Riksdagen må till undervisningens uppehållande vid *Veterinärinrättningen i Skara* på extra stat för år 1882 anvisa ett anslag af 12,900 kronor.

Vetenskapsakademien.

38:o. Under återopande af föregående Riksdagars beslut i fråga om anvisande af medel för underhåll af den *Zoologiska stationen vid Kristineberg* i Göteborgs och Bohus län samt för främjandet af arbetena vid densamma, får Utskottet, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, hemställa,

Ang. Zoologiska stationen vid Kristineberg.
[31.]

att för ifrågavarande ändamål må jemväl för år 1882 å extra stat beviljas ett belopp af 2,000 kronor, att ställas till Vetenskapsakademiens förfogande.

Vitterhets-, historie- och antiqvitetsakademien.

39:o. Enär de extra anslag, tillsammans 9,200 kronor, som för ändamål, tillhörande *Vitterhets-, historie- och antiqvitetsakademiens verksamhet*, blifvit för innevarande och närmast föregående år beviljade, synts Utskottet vara för samma ändamål behöfliga jemväl för nästkommande år, får Utskottet, i öfverensstämmelse med hvad Kongl. Maj:t föreslagit, hemställa,

Ang. arfvoden för värd af Vitterhets-, historie- och antiqvitetsakademiens samlingar m. m.
[32.]

att Riksdagen må på extra stat för år 1882 anvisa:

a) till arfvoden åt vetenskapligt bildade biträden

vid ordnandet och vården af de under nämnda akademis inseende ställda samlingar samt till aflöning åt vaktbetjening vid samlingarnes offentliga förevisning 4,000 kronor;

b) till undersökning och beskrifning af fäderneslandets fornlemningar m. m. 3,200 kronor; och

c) till utgifvande af planschverk öfver fornsaker och andra märkvärdiga föremål i statens historiska museum m. m. 2,000 kronor.

Musikaliska akademien.

40:o. På sätt af statsrådsprotokollet (sid. 36) inhemtas, hade Öfverintendentsembetet i underdånigt memorial den 4 December 1877 anhållit att, sedan Musikaliska akademiens nya byggnad dåmera blifvit, i hvad på embetets åtgärd ankomme, afslutad och af Akademien motagen, godtgörelse måtte i nåder beredas för medel, som embetet utöfver för ändamålet anvisade belopp till bestridande af kostnader för byggnadens uppförande och inurnning af värmeapparat derstädes förskjutit, med 26,566 kronor 54 öre.

Ang. godtgörande af en del förskjutna kostnader för Musikaliska akademien nya byggnad.

[33.]

Till upplysning i denna fråga är i statsrådsprotokollet erinradt att, efter det på Kongl. Maj:ts framställning Riksdagen beviljat 190,000 riksdaler r:mt till uppförande af byggnad för Musikaliska akademien och dess läroverk på Kronans tomt n:r 8 i kvarteret Blasieholmen i hufvudstaden, Kongl. Maj:t, efter pröfning af upprättade byggnadsritningar jemte kostnadsförslag, som upptog för sjelfva byggnaden 162,585 r:dr, för värme- och ventilationsapparat 24,000 r:dr samt för gas- och vattenledning 4,106 r:dr, eller tillhopa 190,691 r:dr, medelst nådigt bref den 30 Maj 1873 till efterrättelse fastställt berörda ritningar samt meddelat Öfverintendentsembetet, till hvars disposition byggnadsanslaget ställdes för att till dermed afsedda ändamål användas, bemyndigande att, efter samråd med Akademien, vidtaga de jemkningar i afseende på byggnadsplanen, som utan att öka förslagskostnaden kunde vid arbetets utförande finnas lämpliga;

att vidare och sedan Akademien, der åtskilliga anmärkningar gjorts mot de fastställda ritningarna, låtit uppräta och till Öfverintendentsembetet öfverlemna nya ritningar tillika med två kostnadsförslag, af hvilka det ena upptog de kostnader, som för byggnadens uppförande jemte värmeapparat m. m. enligt de fastställda ritningarna skulle åtgå, efter då mera gällande pris till 221,281 r:dr, och det andra upptog

samma kostnader enligt de nya ritningarna till 208,928 r:dr, Öfverintendentsembetet i skrifvelse den 28 April 1874 hos Kongl. Maj:t gjort anmälan härom äfvensom meddelat, att till betäckande af kostnaderna enligt det senare, af embetet nu förordade förslaget, finnes att tillgå dels det beviljade statsanslaget å 190,000 r:dr och dels inlutna medel för sålda uthus å byggnadstomten 3,500 r:dr, eller tillhopa 193,500 r:dr, hvadan en brist uppkomme till belopp af 15,428 r:dr; att, i enlighet med Öfverintendentsembetets hemställan, Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 12 Juni 1874 gillat de nya byggnadsritningarna och bemyndigat Öfverintendentsembetet att verkställa byggnaden efter sistnämnda ritningar med de jemkningar, som utan byggnadskostnadens ökande kunde af omständigheterna påkallas, samt tillika föreskrifvit att, derest vid anställd entreprenadauktion sig visade, att lägsta antagliga anbudet öfverstege det af Riksdagen beviljade anslag tillsammans med de medel, som eljest kunde vara att för byggnadens uppförande disponera, frågan om anbudets antagande borde underställas Kongl. Maj:ts pröfning;

att Kongl. Maj:t, på Öfverintendentsembetets underdåniga hemställan rörande ett vid entreprenadauktion å byggnadens uppförande gjordt anbud, som med 14,206 r:dr öfversteg för arbetet tillgängliga medel, uti nådigt bref den 21 Augusti 1874 bemyndigat Öfverintendentsembetet att antaga detta anbud;

att nämnda embete, som i underdånigt memorial den 30 November 1875 hemställt dels om beredande af erforderligt fyllnadsanslag till den då pågående nybyggnaden med nyssberörda belopp 14,206 r:dr, och dels om tillökning i den beräknade kostnaden för byggnadens värmeapparat m. m., ytterligare i underdånigt memorial den 30 Maj 1876 anført, hurusom för den till 16,095 kronor då beräknade, i kostnadsförslaget icke upptagna, kostnaden för värme- och ventilationsapparatens *immurande*, tillgång icke, på sätt vid förslagets uppgörande antagits, kunde beredas vare sig af den i samma förslag befintliga utgiftsposten å 7,000 kronor till »diverse oförutsedda utgifter» eller genom uteslutande af något annat i samma förslag beräknadt arbete; i anseende hvartill och då kontrakt redan uppgjorts om en dylik apparat i enlighet med Akademiens förslag, samt åtskilliga i förbindelse dermed stående arbeten blifvit verkställda, Öfverintendentsembetet anhållit om nådigt bemyndigande att, intill dess frågan om betäckande af ofvan omnämnda brist i anslaget för byggnaden kunde varda af Kongl. Maj:t pröfvad och afgjord, få af under händer varande medel bestrida erforderlig immurningskostnad för ifrågavarande värmeapparat; samt

att denna framställning angående förskjutande af medel till värme-

ledningens inmurande blifvit af Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 16 Juni 1876 bifallen; i sammanhang hvarmed Kongl. Maj:t anbefalt Musikaliska akademien att afgifva underdånigt utlåtande, om och i hvad mån Akademien skulle kunna bereda sig tillgång att det beviljade förskottet genom årliga afbetalningar återgälda; och hade Akademien med anledning häraf i underdånig skrifvelse den 14 September 1876 förklarar sig icke kunna uppgifva några för ändamålet användbara tillgångar.

Uti Öfverintendentsembetets förut omförmälda memorial af den 4 December 1877 hade anförts, att kostnaden för värmeapparaters inmurning slutligen uppgått till 18,301 kronor 86 öre, men att den genom detta beloppssammanläggning med förut nämnda 14,206 kronor uppkommande summa af 32,507 kronor 86 öre, som skulle utvisa bristen i anslaget till ifrågavarande byggnad, kunnat genom besparade medel för diverse omkostnader minskas till det belopp, 26,566 kronor 54 öre, om hvars ersättande Öfverintendentsembetet anhöll; och har Kongl. Maj:t, på grund af hvad sålunda förekommit, hos Riksdagen gjort framställning derom att, till *ersättande* af de medel, Öfverintendentsembetet sålunda fått *förskjuta* för *Musikaliska akademiens nybyggnad och inmurning af värmeapparat* derstädes, ett deremot svarande, till fullt krontal jemnadt belopp af 26,567 kronor måtte varda å extra stat för år 1882 anvisadt.

Å denna nådiga framställning har Herr *A. P. Lind* uti ofvan nämnda motion (N:o 160 i Andra Kammaren) yrkat afslag.

Vid afgifvande af yttrande öfver denna fråga har Utskottet, under erkännande deraf att en utredning af äldre missförhållanden nu blifvit i hela sin omfattning Riksdagen delgifven, icke kunnat underlåta att fästa Riksdagens uppmärksamhet på det förfarande, som i detta ärende förut blifvit af vederbörande iakttaget.

Då nemligen Riksdagen till äskadt belopp anvisat medel till utförande af en nybyggnad för statens räkning, borde man kunnat förvänta, att icke utan Riksdagens medgifvande, i afseende å dylik nybyggnad vidtoges ändringar, föranledande så betydligt ökade kostnader, som här varit fallet. Hvad angår sjelfva den nu föreliggande ersättningsfrågan, motsvarar, enligt hvad ofvan meddelade utredning gifver vid handen, en del af det äskade beloppet, eller 14,206 kronor, den summa, hvarmed ett vid entreprenadauktion å byggnadens uppförande gjordt anbud öfversteg för arbetet tillgängliga medel; och då Kongl. Maj:t redan under den 21 Augusti 1874 bemyndigat Öfverintendentsembetet att antaga nämnda anbud, samt denna regeringshandling lemnats utan anmärkning, lär det godtgörande af ifrågavarande belopp numera icke

kunna förvägras, hvadan Utskottet funnit sig nödgadt att tillstyrka beviljande af därför erforderliga medel.

Återstoden af den äskade summan, eller i jemnt krontal 12,361 kronor, utgöres af den del af kostnaden för värme- och ventilationsapparatens inmurande, som icke kunnat genom andra besparade medel betäckas. I afseende härå förekommer, att Kongl. Maj:t visserligen den 16 Juni 1876 bemyndigat Öfverintendentsembetet att *förskjuta* de för ändamålet erforderliga medlen, men i sammanhang dermed anbefalt Musikaliska akademien att afgifva utlåtande, om och i hvad mån Akademien skulle kunna genom årliga afbetalningar återgälda förskottet. Den omständighet, att Akademien år 1876 förklarar sig icke kunna uppgifva några för sådant ändamål användbara tillgångar, synes icke Utskottet innebära tillräcklig anledning för staten att nu påtaga sig äfven denna utgift. I afseende å Akademiens förmåga att genom afbetalningar återgälda ifrågavarande förskott kunna till äfventyrs andra förhållanden nu ega rum än år 1876, i hvilket hänseende utredning synes böra åstadkommas, innan Akademien frikallas från dylik skyldighet. Akademien har i underdånig skrifvelse den 28 Maj 1869 i anledning af då väckt fråga om upptagande af ett lån för anskaffande af egen byggnad åt akademien uppgifvit att tiden för lånets återbetalande skulle kunna förkortas, bland annat, derigenom att Akademien genom uppförande af egna konserter beredde sig inkomster till fortskyndande af amorteringen; och vill det synas som om genom aulitande af en dylik utväg medel för gäldande af nu ifrågavarande, jemförelsevis mindre betydliga belopp skulle kunna af akademien anskaffas. Med anledning häraf, och då hinder icke lärers möta att under afvaktan af dylik utredning tills vidare fortfarande såsom förskott balansera nämnda belopp, har Utskottet ansett några medel till godtgörande deraf icke böra för närvarande af Riksdagen beviljas.

På grund af hvad sålunda förekommit och anförts hemställer Utskottet,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må endast i den mån af Riksdagen bifallas, att till gäldande af det belopp, hvarmed entreprenadsumman för Musikaliska akademiens nybyggnad öfverstigit de för arbetet tillgängliga medel, på extra stat för år 1882 anvisas ett belopp af 14,206 kronor;

lärande genom denna hemställan Herr A. P. Linds omförmälda yrkande få anses besvaradt.

Undervisningsanstalter för döfstumma och blinda.

41:o. På Kongl. Maj:ts framställning beviljade senast församlade Riksdag för innevarande år ett extra anslag af 21,000 kronor till fortsättande af *institutets för blinda* verksamhet; och då, enligt hvad statsrådsprotokollet (sid. 38) gifver vid handen, enahanda belopp torde vara jemväl för nästkommande år erforderligt för institutets oafbrutna verksamhet och ytterligare utveckling, hemställer, på sätt Kongl. Maj:t äskat, Utskottet,

Ang. institutet för blinda.
[34.]

att Riksdagen må till institutet för blinda, på extra stat för år 1882 anvisa ett belopp af 21,000 kronor.

42:o. För uppehållande under innevarande år af undervisningen vid tre under åren 1878, 1879 och 1880 i Vadstena, i Skara och i Bollnäs församling af Gefleborgs län upprättade *tillfälliga läroanstalter för öfveråriga döfstumma*, har Riksdagen, i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, anslagit behöfliga medel, enligt förut uppgjord och framlagd beräkning.

Ang. läroanstalter för öfveråriga döfstumma.
[35.]

För att dessa läroanstalter under nästkommande år måtte kunna fortsätta sin verksamhet erfordrades enligt nämnda beräkning för hvarje af de tre anstalterna ett belopp af 16,400 kronor, utgörande tillsammans 49,200 kronor; och har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen, att sistnämnda belopp, 49,200 kronor, måtte för år 1882 på extra stat anvisas till undervisningens uppehållande vid ifrågavarande tre anstalter.

Under erinran, att förevarande framställning är en följd af 1877 års Riksdags beslut, hemställer Utskottet,

att för upprätthållande under år 1882 af undervisningen vid tre läroanstalter för öfveråriga döfstumma må beviljas ett extra anslag för samma år till belopp af 49,200 kronor.

Lasarettbyggnader.

43:o. Uti en inom Andra Kammaren väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 74) har Friherre *A. E. Nordenskiöld* af anförda skäl föreslagit, att Riksdagen måtte för Serafimerlasarettets till- och ombyggnad enligt ritningar och kostnadsförslag, som blifvit af Öfverintendentsembetet gillade och till Kongl. Maj:t ingifna, bevilja ett anslag af 700,000 kronor, deraf under år 1882 borde utgå 100,000 kro-

Ang. väckt fråga om Serafimerlasarettets om- och tillbyggnad.

nor, och det öfriga successivt under de följande 5 åren, under det vilkor, att lasarettsdirektionen och Stockholms kommun hvardera till samma byggnadsföretag bidroge med 300,000 kronor.

Uti underdånig skrifvelse den 20 September 1880 har Serafimerlasarettets direktion anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes till innevarande Riksdag göra nådig framställning om anvisande för nu ifrågavarande ändamål af enahanda anslagsbelopp, som det af motionären begärda.

Ehuru behovet af den ifrågasatta till- och ombyggnaden af nämnda lasarett, enligt Utskottets förmenande, är särdeles kämbart och förtjent af att i en snar framtid blifva tillgodosedt, på det att ej mindre den kliniska undervisningen för de medicine studerande, hvilken till hufvudsakligaste delen är hit förlagd, än äfven sjukvården må kunna på ett tillfredsställande sätt anordnas, har Utskottet likväl af skäl, som förut i detta utlåtande vid likartadt fall angifvits, icke kunnat motionärens yrkande understödja. I denna fråga tillåter sig Utskottet dessutom att till stöd för sin hemställan åberopa dels den omständigheten att, så vidt Utskottet kunnat finna, förevarande byggnadsfråga, hvilken, enligt hvad motionären anført, »innefattar en total omstöpnung efter nutidens fordringar af hela den kliniska undervisnings- och sjukvårdsanstalten», ännu icke varit föremål för Kongl. Maj:ts nådiga pröfning, utan för närvarande är på sådan pröfning beroende, dels ock angelägenheten deraf att, innan statsanslag för ändamålet anvisas, utredning må ega rum, huruvida icke, förutom de medel, hvilka motionären förutsatt skola tillsläppas af lasarettsdirektionen och Stockholms kommun, bidrag jemväl kunde vara att påräkna af Stockholms läns landsting. För nämnda län är nemligen Serafimerlasarettet af stor och maktpåliggande betydelse, hvilket bäst ådagalägges deraf att, enligt hvad vederbörande upplyst, under de 21 åren från och med 1860 till och med 1880 å ifrågavarande lasarett varit intagne 9,445 sjuka från Stockholms län, under det att inom samma tidrymd der vårdats allenast 7,174 sjuka från öfriga län inom riket. Också tillhandahållas å Serafimerlasarettet för sjuka från Stockholms län, förutom 2 med afkastningen af enskilda donationsmedel underhållna sängar, 30 sjuksängar, hvarför lasarettet såsom ersättning årligen undfår 12,000 kronor, dock att så länge lasarettet af statsverket uppbär det belopp 2,400 kronor, hvilket tillförene utgått från det numera upplösta Serafimerordensgillet såsom bidrag till nämnda läns sjukvård, afdrag deraf å ersättningssumman eger rum. Hvad sålunda blifvit anfördt har synts Utskottet innebära giltig anledning för den förväntan, att bidrag till detta lasarets sättande i tidsenligt skick må blifva af Stockholms läns landsting beviljad, derest framställning i sådant syfte till landstinget göres. Det synes nemligen Utskottet att lika vigtigt det från statens synpunkt är att ifrågavarande

lasarett försattes i sådant skick, att den medicinska undervisningen må kunna nöjaktigt uppehållas, lika angeläget måste det vara ej mindre för Stockholms kommun än äfven för länet att denna sjukvårdsanstalt må kunna motsvara de anspråk, som från allmänhetens sida billigtvis derå ställas.

Utskottet har alltså funnit sig böra hemställa,
att Friherre A. E. Nordenskiölds omförmälda
förslag för närvarande icke må till någon Riksdagens
åtgärd föranleda.

44:o. Till Stats-Utskottets behandling har jemväl hänvisats en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 92), deruti Herr *Nils Nilsson* i Stäfvie, med hvilken Herr *E. Thomasson* instämt, af anförda skäl föreslagit, att till uppförande af ett nytt barnbördshus vid länslasarettet i Lund måtte anslås ett belopp af 22,000 kronor, att utgå under år 1882.

*Ang. ifråga-
satt nytt
barnbörd-
hus vid läns-
lasarettet i
Lund.*

Då emellertid denna fråga, oaktadt Malmöhus läns landsting, enligt hvad i motionen uppgifvits, vägrat att anvisa de för ändamålet erforderliga medlen, väl rätteligen torde vara att betrakta såsom en länsangelägenhet, lärer något statsanslag icke böra dertill beviljas; hemställande på grund häraf Utskottet,

att förevarande yrkande må af Riksdagen lemnas utan afseende.

Hospitalsvården.

45:o. Till *byggnadsarbeten vid Upsala hospital* har Kongl. Maj:t för år 1882 äskat ett extra anslag af 160,000 kronor.

På sätt den i statsrådsprotokollet (sid. 39) meddelade utredning gifver vid handen, är af det äskade anslaget ett belopp af 120,200 kronor afsedt för inredning med golf och snickeriarbete, putsning, målning samt anordnande af vatten- och värmeledningar inom afdelningarne IV och V med angränsande stormcellafdelning, så att dessa må kunna vid 1882 års slut till hospitalsstyrelsen öfverlemnas för möblering m. m., samt återstoden, 39,800 kronor, erforderlig för fullbordande af vattenledning utomhus med tillhörande vattencistern och pumphus, hvarför kostnaden beräknats till 46,000 kronor, deraf dock 6,200 kronor redan vid sist förflutna riksdag beviljades.

*Ang. hospi-
talsbyggnad-
en i Upsala.*
[36.]

Då härvid ej varit anledning till erinran, hemställer Utskottet,
att på extra stat för år 1882 må anvisas ett
anslag af 160,000 kronor, att användas till omförmälda byggnadsarbeten vid Upsala hospital.

Ang. ett nytt
hospital för
mellersta
Sverige.
[37.]

46:o. På sätt i statsrådsprotokollet (sid. 39—41) är meddeladt, hade Medicinalstyrelsen uti skrifvelse till Kongl. Maj:t den 27 September 1880 förnyat sin under den 30 September 1878 gjorda underdåniga framställning om åtgärders vidtagande till uppförande af det nya hospital för mellersta Sverige, hufvudsakligen afsedt för sinnessjuka från Vermlands, Örebro och Skaraborgs län, hvilket hospital, enligt den på Riksdagens begäran år 1874 framlagda fullständiga plan till ordnande af hospitalsväsendet i riket, borde ifrågakomma näst efter nybyggnaden vid Upsala hospital. Till de skäl, som redan förut blifvit andragna rörande behovet af denna nya sjukvårdsanstalt, hade Medicinalstyrelsen nu vidare anfört att — sedan utöfver de vid slutet af år 1875 befintliga 1,513 sjukvårdsplatser för sinnessjuka blifvit, dels genom förändringar eller tillbyggnader af förut varande hospital och dels genom nybyggnader, intill utgången af år 1880 beredda 528 nya sjukplatser, hvartill under loppet af år 1883, eller efter fullbordandet af den pågående stora nybyggnaden vid Upsala, komme ytterligare påräknade 220 platser — hela det sålunda tillgängliga antalet sjukplatser skulle uppbringas till 2,261, eller omkring 25 procent af de 9,000 sinnessjuka, hvilka funnos i riket enligt den år 1870 gjorda beräkning; men att emellertid berörda antal sjukplatser nu mera vore för behovet alldeles otillräckligt, enär icke blott antalet sinnessjuka måste beräknas vida högre på grund så väl af befolkningens tillväxt under de senaste tio åren som af den absoluta tillökningen af sinnessjuka, utan äfven den anförda procentberäkningen af dem, hvilka behöfde å allmän vårdanstalt intagas, måste anses allt för låg och otillfredsställande. Då tillika bristen på utrymme å hospitalen i mellersta Sverige fortfarande vållat stor svårighet att lemna der intagna patienter nödig uppsigt och vård, och då under det sistförflutna året ett stort antal sinnessjuka från Dalarne, Vermland, Vestmanland och Stockholm måst hänvisas att söka inträde vid hospitalen i Hernösand och Lund, utan att platser vid dem kunnat beredas eller att den anvisade utvägen i flera fall ens kunnat begagnas i anseende till de af väglängden orsakade kostnader och öfriga svårigheter vid sinnessjukas transport, så vore ett särskildt hospital för Vermlands, Örebro och Skaraborgs län högeligen behöfligt, och det så mycket mer, som Vermlands län, enligt 1870 års beräkning, bland rikets alla län hade att uppvisa det relativt största antalet sinnessjuka.

Det stora behovet af ett hospital i mellersta Sverige, särskildt för Vermland, hade äfven föranlett Vermlands läns landsting att förnya en redan åren 1867, 1872 och 1873 gjord underdånig anhållan om aflåtande af nådig framställning till Riksdagen rörande anslag till en

hospitalsanläggning inom länet; och hade landstinget till stöd för sin framställning dels åberopat väsentligen samma sakförhållanden, som af Medicinalstyrelsen blifvit anförda, dels ock erinrat, att angelägenheten af en sådan anstalt flere gånger blifvit af Kongl. Maj:t genom regeringshandlingar och af Riksdagen genom uttryckliga uttalanden erkänd.

Beträffande platsen för det ifrågakända nya hospitalet, hvilken borde vara någorlunda centralt belägen inom det angifna sjukvårdsdistriktet, nära stad och jernvägsstation, med ymnig vattentillgång och afskildt läge samt i öfrigt lemmande nödigt utrymme för de sjukas sysselsättning med landtmannaarbeten, hade förekommit: att särskildt anmodade sakkunnige personer, efter besök på flera föreslagna platser för det blifvande hospitalet, i sitt utlåtande gifvit afgjort företräde åt egendomen Marieberg å Kristinehamns stads grund; att såväl Medicinalstyrelsen, efter förnyadt öfvervägande och i flera utlåtanden, som ock Öfverintendentsembetet tillstyrkt, att denna egendom borde för ändamålet väljas; att egendomens egare, Häradshöfdingen S. Löwenhielm, erbjudit sig att till staten försälja samma egendom, som vore väl bebyggd och bestode af omkring 330 tunnland jord, hvaraf öfver 63 tunnland vore tomter, åker, äng och planteringsland samt återstoden skog, för en köpeskilling af 85,000 kronor och under vilkor i öfrigt jemlikt förslag till köpekontrakt, bilagdt Medicinalstyrelsens underdåniga skrifvelse i ärendet den 30 September 1878; att Häradshöfding Löwenhielm uti en till Öfverintendentsembetet ingifven skrift af den 26 November 1878 förbundit sig att, derest egendomen för det afsedda ändamålet och på förut angifna vilkor inköptes af staten, tillhandahålla kronan jemväl all den till samma egendom gränsande mark, som egdes af Kristinehamns stad, utan någon ersättning, och af det till Mariebergs ego-område angränsande heinmanet Ålskär i Ölme socken och härad för hospitalsanläggningens ändamålsenliga anordnande behöfliga högst femton tunnland, vare sig åker eller skogsmark, utan annan ersättning än lika stor areal af den närmast intill Kristinehamns jernvägsstation belägna del af Mariebergs skogsmark eller annan till Marieberg hörande mark, som kunde anses för hospitalsanläggningen minst behöflig; att Löwenhielm ytterligare afgifvit tvenne särskilda skriftliga förbindelser af den 16 September och den 1 December 1880, den förra af innehåll, bland annat, att han vidhölle sina förut uppställda köpevilkor samt ytterligare gjorda erbjudanden för underlättande af egendomsköpet, derest slutligt aftal derom träffades inom utgången af instundande Juli månad, samt den senare innehållande, att säljaren, derest berörda köpeaftal komme till stånd förr

än den till 9 tunnland $7\frac{3}{28}$ kappland uppskattade skogstrakt, som å alla sidor omgäfvdes af Mariebergs egor och af sådan anledning jemväl syntes böra för hospitalsanläggningen inköpas, kunde varda bebyggd, vore villig medgifva att från köpeskillingen för egendomen Marieberg finge afdragas det belopp, hvarmed kostnaden för inköp af nu omförmälda skogstrakt kunde komma att öfverstiga 2,200 kronor.

På grund häraf och med åberopande af förut i ärendet anförda skäl, hade Medicinalstyrelsen nu i underdånighet hemställt, det Kongl. Maj:t täcktes af Riksdagen äska såsom extra anslag för år 1882 dels ett belopp af 85,000 kronor till inköp af egendomen Marieberg och dels en summa af 100,000 kronor för påbörjande af en hospitalsbyggnad derstädes.

Då det fullständigt utredda och flere gånger erkända behovet af en hospitalsanläggning i mellersta Sverige otvifvelaktigt fordrade ett snart afhjelpande samt bestämmande af plats för den blifvande anläggningen naturligen måste föregå uppgörande af ritningar och kostnadsförslag för hospitalets uppförande; och då de undersökningar, som från olika synpunkter verkstälts af sakkunniga personer, syntes sätta det utom allt tvifvel, att landeriet Marieberg icke blott vore den jemförelsevis lämpligaste af alla hittills föreslagna platser för det blifvande hospitalet, utan ock uppfylde de skäligen fordringar, man borde hafva på en lokal för en sådan anstalt, har Kongl. Maj:t, som ansett det vara mindre angeläget att till innevarande Riksdag göra framställning om anslag till byggnadens uppförande, då antagligen, äfven sedan platsen blifvit bestämd, icke ringa tid komme att fordras för de åtgärder, som måste föregå sjelfva byggnadsarbetet, nu endast föreslagit Riksdagen att för *inköp* enligt ofvan angifna vilkor af ifrågavarande egendom *Marieberg* till plats för ett *hospital*, hufvudsakligen afsedt för *sinnessjuka från Vermlands, Örebro och Skaraborgs län*, anvisa på extra stat för år 1882 ett belopp af 10,000 kronor, att användas till handpenning å köpeskillingen för nämnda egendom.

I sammanhang med denna nådiga framställning har Utskottet till pröfning förehaft en af Herr *C. Hammarhjelm* inom Första Kam-maren väckt motion (N:o 19), deruti föreslagits, att Riksdagen, förutom de af Kongl. Maj:t sålunda äskade 10,000 kronor, ville till bekostande af erforderliga förberedande åtgärder och till byggnadsarbetets påbörjande å extra stat för år 1882 anvisa återstoden af samma belopp, som Riksdagen år 1878 anslagit till hospitalsbyggnadens påbörjande under år 1879 — hvilket belopp, med anledning deraf att de förberedande åtgärderna för platsens bestämmande icke voro afslutade, ej kommit till användning för denna sjukvårdsanstalt, utan med Riks-

dagens medgifvande anvisats till utförande af andra hospitalsbyggnader — eller tillsammans 70,000 kronor.

Då ett bifall till denna hemställan icke skulle kunna bidraga till byggnadsarbetets påskyndande, enär ritningar och kostnadsförslag först måste upprättas och underställas Riksdagens pröfning, har Utskottet funnit sig sakna anledning att samma hemställan biträda; hvaremot Utskottet, som icke kunnat fästa afseende vid ett af Herr *A. P. Lind* i ofvan berörda motion (N:o 160 i Andra Kammaren) gjordt yrkande om afslag å Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning, ansett hvad i ärendet förekommit innebära giltiga skäl för Riksdagen att nämnda framställning bifalla.

Utskottet hemställer alltså:

- a) att Riksdagen, utan afseende å Herr *A. P. Linds* omförmälda yrkande, må, med bifall till Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning, för ofvan angifna ändamål på extra stat för år 1882 anvisa ett belopp af 10,000 kronor; och
- b) att Herr *C. Hammarhjelm*s ofvanberörda förslag icke må till någon vidare Riksdagens åtgärd föränleda.

47:o. Med hänvisande till hvad i statsrådsprotokollet (sid. 42 och 43) i ämnet finnes anfördt och under erinran att det äskade anslagsbeloppet är lika med hvad för innevarande och föregående år till ändamålet beviljats, får Utskottet, i öfverensstämmelse med hvad Kongl. Maj:t föreslagit, hemställa,

Ang. uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn.
[38.]

att Riksdagen må till understöd för år 1882 åt *uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn* ställa till Kongl. Maj:ts förfogande ett extra anslag af 20,000 kronor, att användas i öfverensstämmelse med samma grunder, som vid beviljandet af sådant anslag för de föregående åren blifvit af Riksdagen godkända.

48:o. I likhet med hvad förut egt rum och på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, hemställer Utskottet vidare,

Ang. spetskesjukhemmet i Jerfsö.

att för år 1882 må beviljas ett extra anslag af 7,500 kronor till upprätthållande af det inom Jerfsö

[39.]

socken i Helsingland inrättade *sjukhem för spetelske*, under vilkor att 4,000 kronor dertill af Gefleborgs läns landsting anvisas för samma år och att spetelske sjuke äfven från andra län varda till vård å anstalten mottagna, så långt utrymmet derstädes kan sådant medgifva.

Diverse anslag.

Ang. anslag till svenska fornskriftsällskapet och till religionsvård åt sjömän m. fl. [40 och 41.] 49:o. I öfverensstämmelse med hvad Kongl. Maj:t föreslagit och under åberopande af hvad vid föregående riksdagar anförts rörande enahanda anslag till nedannämnda ändamål, hemställer Utskottet,

att på extra stat för år 1882 må anvisas:

a) till *svenska fornskriftsällskapet* 2,000 kronor, att utgå under förut stadgade vilkor; och

b) till beredande af *religionsvård åt svenske sjömän* i utländska hamnar samt åt andre derstädes sig uppehållande landsmän 10,000 kronor.

Ang. restauration af Linköpings domkyrka. [42.] 50:o. Under erinran att af det vid 1876 års riksdag för verkställande af restauration utaf *domkyrkan i Linköping* beviljade anslag å 68,500 kronor anvisats till utgående under hvardera af åren 1877—1881 8,000 kronor, får Utskottet, i enlighet med hvad Kongl. Maj:t äskat, hemställa,

att utaf ifrågavarande anslag må på extra stat för år 1882 anvisas ett belopp af 8,000 kronor.

Ang. Lifrustkammaren. [43.] 51:o. Under åberopande af den utredning och de skäl, som vid sistlidna riksdag framlagts i fråga om *Lifrustkammaren*, för hvars samlingar, enligt hvad i statsrådsprotokollet (sid. 44) finnes meddeladt, särskild lokal ännu icke kunnat beredas, får Utskottet, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, hemställa,

att för tillsyn och vård af Lifrustkammaren och dermed förenade samlingar må för år 1882 beviljas ett extra anslag till enahanda belopp, som blifvit för innevarande år anvisadt, eller 1,700 kronor.

52:o. I statsrådsprotokollet (sid. 44) är meddeladt, att sedan den af Filosofie doktorn Artur Hazelius bildade "Skandinavisk-etnografiska samlingen", enligt ett af honom den 18 April 1880 utfärdadt öfverlåtelsebref, blifvit såsom en sjelfständig anstalt under namn af "Nordiska museet" stäld under en särskild styrelse, "att för all framtid och i alla väsentliga delar orubbad uti Sveriges hufvudstad förvaras, vårdas och förevisas", hade nämnda styrelse i skrifvelse den 27 September nästlidna år anhållit, att åt ifrågavarande museum måtte för år 1882 beredas anslag till enahanda belopp, 11,600 kronor, som för innevarande år funnes anvisadt för Skandinavisk-etnografiska samlingen.

Ang. "Nordiska museet".
[44.]

I häröfver afgifvet underdånigt utlåtande hade Vetenskapsakademien förordat berörda ansökning; hvarjemte akademien, med anledning af Kongl. Maj:ts den 28 Maj 1880 akademien meddelade nådiga befallning i fråga om upprättande af förteckning öfver de föremål i omförmälda museum, hvilka borde anses tillhöra staten, anmält, dels att styrelsen för museet redan tillstått akademien en tre band omfattande förteckning öfver de föremål, hvilka under åren 1876—1878 blifvit såsom gåfvor till museet öfverlemnade, jemte ett af styrelsen utfärdadt depositionsqvitto, enligt hvilket de sålunda förtecknade föremålen såsom statens egendom fortfarande skulle förvaras i Nordiska museet, dels ock att likartade förteckningar öfver gåfvor under åren 1873—1875 samt 1879 och de fyra första månaderna af år 1880, enligt Hazelii åtagande, skulle, så snart ske kunde, akademien i behörig ordning tillställas.

På grund af anförda förhållanden har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till förvarande och vårdande af Nordiska museets samlingar bevilja för år 1882 ett extra anslag af 11,600 kronor.

I sammanhang med denna nådiga framställning har Utskottet till pröfning förehaft två inom Riksdagen väckta motioner, deruti af anförda skäl föreslagits:

af Herr Friherre *G. af Ugglas* (motion N:o 14 i Första Kammaren), att det hittills varande årliga statsanslaget till Nordiska museet af 11,600 kronor måtte varda förhöjdt med 4,000 kronor, att användas till aflöning åt museets styresman; och

af Herr *S. A. Hedlund* (motion N:o 124 i Andra Kammaren), att ifrågavarande anslag måtte ökas till 16,000 kronor, i afsigt att dermed måtte beredas tillfälle åt den styrelse, som förvaltar nämnda museum, att till styresmannen lemna ett årligt arvode af åtminstone 4,000 kronor.

Visserligen hade det varit önskvärdt, att frågan om detta anslags förhöjning i och för det uppgifna ändamålet kunnat af Kongl. Maj:t

pröfvas i sammanhang med ärendet i öfrigt, men, då enligt hvad handlingarne utvisa, det Nordiska museets stat icke kunnat uppgöras förr än i slutet af nästlidna år, i följd hvaraf någon framställning om arvode för museets vårdande icke kunnat hos Kongl. Maj:t inom behörig tid göras, torde denna omständighet icke böra utgöra hinder för beviljande af den ifrågasatta anslagsförhöjningen, för så vidt denna kan anses vara af behovet påkallad. I detta afseende förekommer, att några medel icke finnas tillgängliga till aflöning åt den styresman, som, enligt de för museet gällande stadgar, har sig anförtrodd den närmare tillsynen öfver de dyrbara samlingarne, hvilkas ändamålsenliga vård uppenbarligen kräfver trägen möda. Vål har Doktor Hazelius erbjudit sig att utan all ersättning fortfarande bestrida styresmannabefattningen, men tvifvelsutän kan det så mycket mindre anses med billighet öfverensstämmande, att Doktor Hazeli's ifrågavarande verksamhet förblifver lönlös, som staten har att tacka hans outtröttliga nit och energi samt oegennyttiga uppoffringar för en högst värderik egendom, i det att omkring en tredjedel af hela museet numera blifvit statens tillhörighet.

Vid sådant förhållande torde det vara angeläget att museets styrelse icke förblifver i saknad af medel för ombesörjandet af värden om museet, hvarföre anslaget lämpligen synes böra höjas med det af Herr Hedlund föreslagna beloppet, 4,400 kronor, att af museistyrelsen användas till nu angifna ändamål.

På grund af hvad sålunda förekommit och anförts får Utskottet, med tillkännagifvande att så beskaffad förteckning, som ofvan omnämmts, öfver Nordiska museet under år 1879 och de fyra första månaderna af år 1880 tillfallna gåfvor blifvit Vetenskapsakademien den 31 sistlidne December tillståd, hemställa,

att Riksdagen må på extra stat för år 1882 anvisa ett belopp af 16,000 kronor, att ställas till styrelsens för Nordiska museet förfogande, för att enligt dess bestämmande användas för museet tillhörande ändamål.

Ang. vetenskaplig bearbetning af Vega-expeditionens samlingar.

[45.]

53:o. Enligt hvad i statsrådsprotokollet (sid. 44 och 45) är meddeladt, hade Intendenten vid Naturhistoriska riksmuseets mineralogiska afdelning, Professoren m. m. Friherre Adolf Erik Nordenskiöld hos Kongl. Maj:t underdånigst anhållit, att ett anslag af 50,000 kronor måtte af allmänna medel varda anvisadt för att mot redovisning användas till bestridande af kostnaderna för vetenskaplig bearbetning ej

allenast af de naturhistoriska och etnografiska samlingar, hvilka vid den under Friherre Nordenskiölds ledning utförda Vega-expeditionen blifvit hemförda dels från Asiens nordkust och Berings-sund, dels från de trakter expeditionen besökt, sedan den lemnat Beringsön, såsom Japan, Labuan, Singapore och Ceylon, utan ock af det rika vetenskapliga materialet af de under expeditionens öfvervintring i det arktiska hafvet anställda utförliga meteorologiska, magnetiska och hydrografiska iakttagelser, geografiska ortbestämmelser och fysiskt-geografiska undersökningar m. m.; och hade Friherre Nordenskiöld, i fråga om det begärda anslaget beviljande, föreslagit det vilkor dervid, att omförmälda samlingar, sedan de blifvit bearbetade och ordnade, skulle af honom öfverlemnas till statens offentliga museer och bibliotek, dock så att det måtte tillåtas honom att af de naturvetenskapliga dupletterna öfverlemna hvad han kunde anse skäligt till någon offentlig institution i det land, Ryssland, hvars kuster expeditionen hufvudsakligen berört och hvars medborgare på ett så kraftigt sätt understödt densamma.

Efter det Vetenskapsakademien uti infordradt underdånigt utlåtande förevarande framställning till bifall förordat, har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till *vetenskaplig bearbetning af de genom Vega-expeditionen hemförda samlingarna och af de under resan utförda fysikaliska och geografiska observationer* bevilja ett anslag af 50,000 kronor samt deraf anvisa på extra stat för år 1882 ett belopp af 25,000 kronor, att genom Vetenskapsakademien tillhandahållas Friherre Nordenskiöld i mån af behof och mot redovisningsskyldighet samt i öfrigt under de af honom erbjudna vilkor i fråga om samlingarnes öfverlemnande till staten.

På det de vetenskapliga frukterna af den berömda expedition, som under Friherre Nordenskiölds ledning hufvudsakligen af svenske män blifvit bragt till ett lyckligt slut, må kunna fullständigt vinnas, måste, på sätt till statsrådsprotokollet yttrats, naturligtvis det material, som under resan samlats, blifva bearbetadt; och då det ej torde komma i fråga att Sverige skulle undandraga sig de därför erforderliga kostnaderna, har Utskottet funnit sig böra förevarande nådiga framställning till bifall förorda.

Utskottet får alltså, med hänvisande till den i statsrådsprotokollet (sid. 46) förebragta utredning rörande de äskade medlens användning, hemställa,

att Riksdagen må till ifrågavarande ändamål bevilja ett anslag af 50,000 kronor samt deraf anvisa på extra stat för år 1882 ett belopp af 25,000 kro-

nor, att utgå på sätt och under vilkor Kongl. Maj:t föreslagit.

Ang. Sveriges deltagande i en geografisk kongress och exposition uti Venedig.

54:o. Uti en inom Första Kammaren väckt, till Stats-Utskottet hänvisad motion (N:o 36) har Herr *C. F. Wærn*, under åberopande af de grunder, som innefattades i en af Vetenskapsakademien till Kongl. Maj:t ingifven framställning i ämnet, föreslagit, att Riksdagen måtte för bestridande af de kostnader, hvarmed Sveriges deltagande uti den geografiska kongress och exposition, som vore afsedd att under September månad innevarande år hållas i Venedig, bevilja och ställa till Vetenskapsakademiens förfogande ett extra anslag å 15,000 kronor.

Af de utaf motionären åberopade handlingar, hvilka varit för Utskottet tillgängliga, har inhemtats, att det ifrågasatta anslagsbeloppet egentligen skulle vara afsedt för bestridande af de kostnader, som blefve nödvändiga för Sveriges deltagande uti den geografiska exposition, som kommer att anordnas i sammanhang med ifrågasvarande kongress. Vetenskapsakademien har nemligen, med stöd af ett utaf två bland dess ledamöter, Professorerna Friherre A. E. Norden-skiöld och R. Rubenson, hvilka båda såsom svenska representanter bevistade den år 1875 i Paris hållna geografiska kongress, afgifvet yttrande, anført att skäl icke syntes vara för handen att ensamt för kongressens skull till Venedig delegera något officielt svenskt ombud, enär den-sammas förhandlingar komme att hafva en fullkomligt privat karakter, men att deremot ett deltagande från svensk sida i den afsedda geografiska expositionen syntes vara i hög grad önskvärdt. I afseende härå hade nyssnämnde ledamöter af akademien uti ofvan berörda, af akademien åberopade utlåtande yttrat, att det icke syntes vara något tvifvel underkastadt att, derest öfriga länder i Europa utstälde sina etnografiska och geografiska samlingar, vårt land icke borde undandraga sig att i denna liksom i andra kulturfrågor ställa sig vid dessa länders sida och genom sitt deltagande i det internationella företaget medverka till de civilisatoriska ändamål, som med dylika fredliga värf åsyftades; och vore Sveriges uppträdande vid den nu ifrågasvarande utställningen af så mycket större vigt, som åtskilligt af det, som Sverige kunde exponera, särskildt vore egnadt att gifva öfriga länder en föreställning om arten af de forskningar, som af vårt lands vetenskapsmän i hithörande frågor blifvit anställda, och hvilka i afseende å såväl föremål som metod i flera väsentliga hänseenden skilde sig från de geografiska undersökningar, som utgått från de flesta andra länder, till bestyrkande af hvilket påstående erinrats om de från vårt land utgångna arktiska expeditionerna och det genom dem hemförda rika

material af naturalier. Det borde emellertid icke komma i fråga att utställa sådana föremål, som vid föregående expositioner varit utställda, men någon brist på nya och passande exhibitionsföremål kunde likväl icke uppstå, då hvad med Vega-expeditionen hemförts, och hvilket aldrig varit i utlandet förevisadt, ensamt skulle förslå att fylla en vida större lokal än den, hvaröfver den svenska afdelningen kunde få förfoga, och dessutom lämpliga utställningsföremål från flera andra håll säkerligen komme att erbjudas, bland hvilka särskildt borde framhållas en större samling etnografiska föremål från Lappland.

Beträffande de för Sveriges deltagande uti förevarande exposition erforderliga kostnader har anförts, att, då utgifterna vid den geografiska kongressen i Paris år 1875 uppgått till 15,100 kronor, de nu förestående utgifterna kunde uppskattas till ungefärligen enahanda belopp eller 15,000 kronor, ty, ehuru väl vissa af de vid Parisexpositionen hafda omkostnader kunde förminska, blefve deremot andra otvifvelaktigt större, hvilket företrädesvis gälde alla fraktkostnader, enär dessa till följd af den längre vägen måste komma att ställa sig högre.

Hvad sålunda förekommit och anförts har syns Utskottet innebära giltiga skäl för den åsigten, att Sverige icke bör undandraga sig att deltaga uti nu ifrågavarande utställning. Då emellertid Kongl. Maj:t icke lär sakna medel att förskjuta de nödiga kostnaderna, torde det föreslagna beloppet utan olägenhet kunna uppföras på extra stat för nästkommande år, hvarigenom vinnes den fördel, att den fastställda statsregleringen för innevarande år icke behöfver rubbas.

Utskottet hemställer alltså,

att Riksdagen till betäckande af de kostnader, som kunna föranledas af Sveriges deltagande uti den geografiska kongressen och expositionen i Venedig innevarande år, må på extra stat för år 1882 anvisa ett belopp af 15,000 kronor.

55:o. Under åttonde hufvudtiteln hafva till ersättande af innevarande Riksdag anmäls följande af *Statskontoret gjorda förskott*, nemligen:

Ang. betäckande af Statskontorets förskott.
[46.]

dels resekostnadsersättningar och arfvoden:
för reglering af presterskapets löner ..... kr. 318: 66;
till två ledamöter i komitén för döfstummeundervisningens ordnande ..... „ 672: —;
Transport kronor 990: 66.

	Transport kr.	990: 66.
för uppgörande och granskning af förslag till förordning angående presterskapets boställen, äfvensom ut- gifter för tryckning, häftning m. m. af förslaget...	„	15,214: 64;
och dels till arrendatorn af Vexjö hospitalsgård förskju- ten ränta å belopp, som af Karlskrona—Vexjö jernvägsbolag erlagts för exproprierad mark från nämnda hospitalsgård	„	697: 30.
	Summa kronor	16,902: 60.

Utskottet, som härvid ej funnit anledning till erinran, får i öfver-
ensstämmelse med hvad Kongl. Maj:t föreslagit hemställa,

att till gäldande af ifrågavarande, utaf Stats-
kontoret gjorda förskott må på extra stat för år
1882 anvisas ett till fullt krontal jemnadtt belopp af
16,903 kronor.

Stockholm den 17 Mars 1881.

På Stats-Utskottets vägnar:

E. KEY.

Reservationer:

vid 3:e punkten (ang. aflöning för kapellpredikant i Tärendö): af
Herrar R. Törnebladh, F. von Strokirch och F. F. Carlson;

vid 19:e punkten (ang. ifrågasatt löneförhöjning för provinsial-
läkarne): af Herrar Grefve S. Lagerberg och K. O. Ljungqvist;

vid 20:de punkten (ang. väckt fråga om lön åt en provinsialläkare
i Unnaryd): af Herr K. O. Ljungqvist;

vid 21:a punkten (ang. stat för farmaceutiska institutet): af Herr *F. von Strokirch*, hvilken ansåg, att Kongl. Maj:ts i ämnet framställda förslag borde oförändradt bifallas;

vid 29:e punkten (ang. väckt fråga om uppförande af en byggnad vid Karolinska institutet): af Herrar *L. Nordenfelt*, Grefve *C. Beck-Friis*, Friherre *F. von Essen*, Grefve *S. Lagerberg*, *K. O. Ljungqvist*, *J. Widén*, *J. E. Gavelius* och Grefve *A. Piper*;

vid 33:e punkten (ang. väckt fråga om uppförande af byggnader för folkskolelärarinneseminarier i Falun): af Herrar Friherre *F. von Essen* och *J. Widén*;

vid 46:e punkten (ang. ett nytt hospital för mellersta Sverige): af Herr *Nils Petersson* i Runtorp;

vid 52:a punkten (ang. nordiska museet): af Herr *Nils Petersson* i Runtorp;

vid 54:e punkten (ang. Sveriges deltagande i en geografisk kongress och exposition i Venedig): af Herr *Nils Petersson* i Runtorp.

Härförutom skulle antecknas, att Herrar *R. Montgomery-Cederhielm* och *Liss Olof Larsson* icke hos Utskottet deltagit i behandlingen af förevarande hufvudtitel; samt att Friherre *R. von Kræmer* icke närvarit vid afgörandet af 21—40 punkterna här ofvan.

Bil. Litt. A.

Förslag till stat för Farmaceutiska institutet.

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.
En lärare i kemi och farmaci	3,000	1,500	4,500
<i>Anm.</i> Om läraren tillika innehar annan tjänst, minskas lönen med 1,000 kronor.			
En lärare i naturalhistoria och farmakognosi ...	2,700	1,300	4,000
<i>Anm.</i> Om läraren tillika innehar annan tjänst, minskas lönen med 1,000 kronor.			
Arfvode åt en lärare i fysik	—	—	1,200
” ” ” ” ” författningskunskap	—	—	300
” ” assistenter	—	—	1,500
” ” föreståndaren	—	—	500
En vaktmästare	650	300	950
<i>Anm.</i> Om vaktmästaren i sådan egenskap åtnjuter fri bostad, minskas, så länge denna förmån kvarstår, lönen med 150 kronor.			
Laboratorium, instrument, samlingar, böcker ...	—	—	1,800
Ved, kol, gas, vatten och diverse	—	—	2,000
Hyra till Apotekaresocieteten	—	—	2,600
Summa	—	—	19,350

Bil. Litt. B.

Bil.

Tabell öfver ordinarie anslagen under

1881 års riksstat anslår:							
Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag.				Summa.	
		Friheter och kyrkotionde.		Ersättningar.			
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
17,000	—	—	—	—	—	17,000	—
77,100	—	—	—	—	—	77,100	—
38,500	—	—	—	—	—	38,500	—
55,700	—	—	—	—	—	55,700	—
46,350	—	—	—	—	—	46,350	—
9,818	—	148,600	—	347,800	—	506,218	—
19,159	—	—	—	5,841	—	25,000	—
22,700	—	—	—	—	—	22,700	—
518,816	—	109,600	—	101,400	—	729,816	—
127,700	—	—	—	—	—	127,700	—
2,660,878	—	7,320	—	1,080	—	2,669,278	—
Tpt 3,593,721	—	265,520	—	456,121	—	4,315,362	—

Ecklesiastik-

Departementschefen .....

Departementets expedition upptages under benämning:
Departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli .....

Riksarkivet .....

Kongl. Biblioteket .....

Nationalmuseum (deraf fyra särskilda *reservationsanslag*)
Kleresistaten. Nuvarande anvisning i kontant .....

Tillkommer: Ersättning för prostetunna för Borgholms
Domkapitlens expeditioner .....

Lappmarks ecklesiastikverk, *förslagsanslag* .....

Universiteten (deraf 162,700 kronor *förslagsanslag*)
Nuvarande anvisning i kontant .....

Tillkommer: Förhöjning i anslagen till bokinköp för
Karolinska mediko-kirurgiska institutet. Nuvarande an-
Tillkommer: För institutets kemiska laboratorium ...
För anskaffande af materiel för under-
Allmänna läroverken, *reservationsanslag*. Nuvarande
Tillkommer: För lärarens uppflyttning i högre lönegrad,
För fortsatt utvidgning af realläroverket
Förhöjning i anslaget till praktisk utbild-
Till extra arfvoden åt teckningslärare
ställda grunder .....

Litt. B.

riksstatens Å t t o n d e hufvudtitel.

	Förslag till blifvande riksstat:							
	Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag.				Summa.	
			Friheter och kyrkotionde.		Ersättningar.			
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
departementet.	17,000	—	—	—	—	—	17,000	—
.....	77,100	—	—	—	—	—	77,100	—
.....	38,500	—	—	—	—	—	38,500	—
.....	55,700	—	—	—	—	—	55,700	—
å tillhoppa 14,300 kronor)	46,350	—	—	—	—	—	46,350	—
.....	9,818:	—	—	—	—	—	—	—
pastorat	13:	—	—	—	—	—	—	—
.....	9,831	—	148,600	—	347,800	—	506,231	—
.....	19,159	—	—	—	5,841	—	25,000	—
.....	22,700	—	—	—	—	—	22,700	—
.....	518,816:	—	—	—	—	—	—	—
universitetsbiblioteken i Upsala	4,800:	—	—	—	—	—	—	—
.....	5,000:	—	—	—	—	—	—	—
.....	127,700:	—	528,616	—	101,400	—	739,616	—
.....	1,500:	—	—	—	—	—	—	—
visningen i klinisk medicin vid institutet	500:	—	—	—	—	—	—	—
.....	2,660,878:	—	129,700	—	—	—	129,700	—
anvisning i kontant	45,000:	—	—	—	—	—	—	—
enligt gällande grunder	8,050:	—	—	—	—	—	—	—
i Göteborg	5,500:	—	—	—	—	—	—	—
ning af blifvande elementarlärare	15,000:	—	—	—	—	—	—	—
vid de allmänna läroverken, enligt fast-	2,734,428	—	7,320	—	1,080	—	2,742,828	—
.....	3,679,084	—	265,520	—	456,121	—	4,400,725	—
Transport	3,679,084	—	265,520	—	456,121	—	4,400,725	—

1881 års riksstat anslår:								
Anvisning i kontant.	Indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag.						Summa.	
	Friheter och kyrkotionde.		Ersättningar.					
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
Tpt 3,593,721	—	265,520	—	456,121	—	4,315,362	—	
50,000	—	—	—	—	—	50,000	—	Högre skolor för qvinlig ungdom .....
36,000	—	—	—	—	—	36,000	—	Högre lärarinneseminarier. Nuvarande anslag .....
								<i>Tillkommer:</i> För lärares och lärarinnors uppflyttning .....
62,620	—	5,350	—	5,200	—	73,170	—	Pedagogier och folkskolor. Nuvarande anvisning i kon-
								<i>Ökas</i> med vederlag åt rektor vid pedagogien i Köping
								lönebidrag .....
2,829,225	—	—	—	—	—	2,829,225	—	Folkundervisningen:
								Seminarier för folkskolelärares bildande. Nuvarande
								<i>Tillkommer:</i> för lärares uppflyttning i högre löne-
								Stipendier för seminarie-elever .....
								Arfvoden och resekostnadsersättning åt folkskoleinspek-
								Undervisningsmateriel m. m. för folkskolor .....
								Understöd åt högre folkskolor .....
								eller ett gemensamt <i>reservationsanslag</i> .....
								Till befrämjande af folkundervisningen bland de i
								<i>förslagsanslag</i> .....
								Lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor,
								belopp .....
								<i>Tillkommer:</i> Förhöjning .....
								Understöd åt folkhögskolor, <i>förslagsanslag</i> .....
								Understöd för aflönande af lärare vid fortsättnings-
								Bidrag till aflönande af lärare i slöjd vid folkskolorna.
								<i>Tillkommer</i> förhöjning .....
								samt uppföres såsom <i>förslagsanslag</i> ...
361,500	—	—	—	—	—	361,500	—	De tekniska läroverken .....
37,150	—	—	—	—	—	37,150	—	Gymnastiska centralinstitutet .....
378,950	—	—	—	—	—	378,950	—	Medicinalstyrelsen med dithörande stater. Nuvarande
								<i>Tillkommer:</i> För tillämpning af ny stat för Farma-
32,741	—	700	—	—	—	33,441	—	Barnmorskeundervisningen och barnbördshusen .....
8,250	—	—	—	—	—	8,250	—	Ortopediska institutet .....
47,200	—	—	—	—	—	47,200	—	Veterinärundervisningen .....
7,700	—	—	—	—	—	7,700	—	Vaccinationens befrämjande .....
45,000	—	—	—	—	—	45,000	—	Farsoters och smittosamma sjukdomars botande, för-
3,000	—	—	—	—	—	3,000	—	Svenska läkaresällskapet .....
8,250	—	—	—	—	—	8,250	—	Svenska akademien .....
Tpt 7,501,307	—	271,570	—	461,321	—	8,234,198	—	

		Förslag till blifvande riksstat:							
		Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag.				Summa.	
				Friheter och kyrkotionde.		Ersättningar.			
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
	Transport	3,679,084	—	265,520	—	456,121	—	4,400,725	—
	.....	50,000	—	—	—	—	—	50,000	—
	.....	36,000	—	—	—	—	—	—	—
	i högre lönegrad, enligt gällande grunder	5,000	—	—	—	—	—	41,000	—
	tant	62,620	—	—	—	—	—	—	—
	i stället för ett af nämnda stad indraget	57	—	5,350	—	5,200	—	73,227	—
	.....	255,225	—	—	—	—	—	—	—
	anslag	4,500	—	—	—	—	—	259,725	—
	grad, enligt gällande grunder	—	—	—	—	—	—	75,000	—
	.....	—	—	—	—	—	—	85,000	—
	törer	—	—	—	—	—	—	15,000	—
	.....	—	—	—	—	—	—	20,000	—
	.....	—	—	—	—	—	—	454,725	—
	rikets nordligare trakter bosatte finnar,	—	—	—	—	—	—	12,000	—
	.....	—	—	—	—	—	—	—	—
	förslagsanslag. Nuvarande	2,282,000	—	—	—	—	—	—	—
	.....	168,000	—	—	—	—	—	2,450,000	—
	.....	—	—	—	—	—	—	40,000	—
	skolan, förslagsanslag	—	—	—	—	—	—	30,000	—
	Nuvarande anslag	15,000	—	—	—	—	—	—	—
	.....	10,000	—	—	—	—	—	—	—
	.....	—	—	—	—	—	—	25,000	—
	.....	—	—	—	—	—	—	3,011,725	—
	.....	—	—	—	—	—	—	361,500	—
	.....	—	—	—	—	—	—	37,150	—
	anslag	—	—	—	—	—	—	—	—
	ceutiska institutet	378,950	—	—	—	—	—	—	—
	.....	10,725	—	—	—	—	—	389,675	—
	.....	—	—	—	—	—	—	32,741	—
	.....	—	—	700	—	—	—	33,441	—
	.....	—	—	—	—	—	—	8,250	—
	.....	—	—	—	—	—	—	47,200	—
	.....	—	—	—	—	—	—	7,700	—
	slagsanslag	45,000	—	—	—	—	—	45,000	—
	.....	3,000	—	—	—	—	—	3,000	—
	.....	8,250	—	—	—	—	—	8,250	—
	Transport	7,784,952	—	271,570	—	461,321	—	8,517,843	—

1881 års riksstat anslår:							
Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag.				Summa.	
		Friheter och kyrkotonde.		Ersättningar.			
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
Tpt 7,501,307	—	271,570	—	461,321	—	8,234,198	—
38,480	—	—	—	—	—	38,480	—
27,750	—	—	—	—	—	27,750	—
60,800	—	—	—	—	—	60,800	—
44,900	—	—	—	—	—	44,900	—
66,050	—	—	—	—	—	66,050	—
131,000	—	—	—	—	—	131,000	—
9,142	—	20	—	440	—	9,602	—
35,000	—	—	—	—	—	35,000	—
35,125	—	12,615	—	6,280	—	54,020	—
450,000	—	—	—	—	—	450,000	—
28,750	—	—	—	51,100	—	79,850	—
2,750	—	—	—	—	—	2,750	—
—	—	—	—	29,350	—	29,350	—
6,528	—	217,600	—	170,000	—	394,128	—
24,000	—	—	—	—	—	24,000	—
51,000	—	—	—	—	—	51,000	—
1,500	—	—	—	—	—	1,500	—
21,497	—	—	—	—	—	21,497	—
15,000	—	—	—	—	—	15,000	—
S:a 8,550,579	—	501,805	—	718,491	—	9,770,875	—

Vetenskapsakademien .....
 Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien (deraf
 Akademien för de fria konsterna (deraf tvenne *reserva-*
 Musikaliska akademien .....
 Naturhistoriska riksmuseum .....
 Undervisningsanstalter för döfstumma och blinda:
 Allmänna institutet .....
 Till understöd och uppmuntran åt mindre uppfostrings-
 barn .....
 Fattigvården i Stockholm och landsorterna .....
 Fattigvården i allmänhet, *förslagsanslag* .....
 Lasarettets underhåll .....
 Hospitals underhåll, *förslagsanslag* .....
 Stora barnhuset i Stockholm .....
 Frimurarebarnhuset .....
 Barnhusen i landsorterna .....
 Kyrkors underhåll .....
 Resestipendier samt läroböckers och lärda verks utgif-
 Ålderstillägg, *förslagsanslag* .....
 Rese- och traktamentspenningar, *förslagsanslag* .....
 Skrifmaterialier och expenser, ved m. m., *förslagsanslag*
Tillkommer: För jemnande af hufvudtitelns slutsumma
 Extra utgifter, *reservationsanslag* .....

		Förslag till blifvande riksstat:							
		Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag.				Summa.	
				Friheter och kyrkotionde.		Ersättningar.			
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
	Transport	7,784,952	—	271,570	—	461,321	—	8,517,843	—
	.....	38,480	—	—	—	—	—	38,480	—
	450 kronor reservationsanslag)	27,750	—	—	—	—	—	27,750	—
	tionsanslag & tillhoppa 21,400 kronor)	60,800	—	—	—	—	—	60,800	—
	.....	44,900	—	—	—	—	—	44,900	—
	.....	66,050	—	—	—	—	—	66,050	—
	.....	81,000:	—	—	—	—	—	81,000:	—
	anstalter för medellösa döfstumma och blinda	50,000:	—	—	—	—	—	50,000:	—
	.....	131,000	—	—	—	—	—	131,000	—
	.....	9,142	—	20	—	440	—	9,602	—
	.....	35,000	—	—	—	—	—	35,000	—
	.....	35,125	—	12,615	—	6,280	—	54,020	—
	.....	450,000	—	—	—	—	—	450,000	—
	.....	28,750	—	—	—	51,100	—	79,850	—
	.....	2,750	—	—	—	—	—	2,750	—
	.....	—	—	—	—	29,350	—	29,350	—
	.....	6,528	—	217,600	—	170,000	—	394,128	—
	vande, reservationsanslag	24,000	—	—	—	—	—	24,000	—
	.....	51,000	—	—	—	—	—	51,000	—
	.....	1,500	—	—	—	—	—	1,500	—
	.....	21,497:	—	—	—	—	—	21,497:	—
	.....	349:	—	—	—	—	—	349:	—
	.....	21,846	—	—	—	—	—	21,846	—
	.....	15,000	—	—	—	—	—	15,000	—
	Summa	8,834,573	—	501,805	—	718,491	—	10,054,869	—

Bil. Litt. C.

**Tabell öfver extra ordinarie anslagen under riksstatens
Åttonde hufvudtitel.**

	Kronor.	öre.
<i>Tillfällig löneförbättring för:</i>		
Domkapitlens expeditioner	3,716	—
<i>Riksarkivet:</i>		
Till fortsatt utgifvande i tryck af sådana skrifter och handlingar, som äro af vigt för fäderneslandets historia.....	3,000	—
<i>Kleresistaten:</i>		
För en kapellpredikantstjänst i Tårendö	1,500	—
<i>Universiteten:</i>		
Till det språkliga seminariet vid universitetet i Upsala	3,000: —	
Till det språkliga seminariet vid universitetet i Lund	2,950: —	
Till särskilda observationers anställande vid den astro- nomiska institutionen i Lund	1,500: —	
Till uppförande af ny universitetsbyggnad i Upsala	120,000: —	
Till uppförande af ny universitetsbyggnad i Lund	50,000: —	
	177,450	—
<i>Karolinska mediko-kirurgiska institutet:</i>		
Arfvode åt en amanuens vid gynekologiska kliniken	900	—
<i>Allmänna läroverken:</i>		
Till resestipendier åt lärare i främmande lefvande språk	6,000: —	
Till arfvoden åt extra lärare	40,000: —	
	46,000	—
<i>Folkundervisningen:</i>		
Till uppförande af en byggnad, innehållande gymnastiksal m. m. för folkskoleläraryrkesseminariet i Skara	12,000	—
<i>De tekniska läroverken:</i>		
Till understöd åt lägre tekniska yrkesskolor.....	25,000	—
	269,566	—
Transport		—

	Kronor.	öre.
Transport	269,566	—
<i>Medicinalstyrelsen:</i>		
Till anskaffande af ny ångpanna och värmeledning för Farmaceutiska institutet	1,956	—
<i>Veterinärundervisningen:</i>		
Till undervisningens uppehållande vid veterinärrättningen i Skara	12,900	—
<i>Vetenskapsakademien:</i>		
Till underhåll m. m. af den zoologiska stationen vid Kristineberg i Göteborgs län	2,000	—
<i>Vitterhets-, historie- och antiqvitetsakademien:</i>		
Till arfvoden åt vetenskapligt bildade biträden vid ordnandet och vården af de under akademiens inseende ställda samlingar samt till aflöning åt vaktbetjening	4,000: —	
Till undersökning och beskrifning af fäderneslandets fornlemningar m. m.	3,200: —	
Till utgifvande af planschverk öfver fornsaker och andra märkvärdiga föremål i statens historiska museum m. m.	2,000: —	
	9,200	—
<i>Musikaliska akademien:</i>		
Till godtgörande af förskjutna kostnader för akademiens nya byggnad	14,206	—
<i>Undervisningsanstalter för döfstumma och blinda:</i>		
Till institutet för blinda	21,000: —	
Till uppehållande af undervisningen vid tre läroanstalter för öfveråriga döfstumma	49,200: —	
	70,200	—
<i>Hospitalsvården:</i>		
Till hospitalsbyggnaden i Upsala	160,000: —	
För inköp af landeriet Marieberg till plats för hospitalsanläggning, till handpenning å köpesumman	10,000: —	
Till understöd åt uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn	20,000: —	
Till understöd åt det i Jerfsö socken inrättade sjukhem för spetelske	7,500: —	
	197,500	—
<i>Diverse anslag:</i>		
Till svenska fornskriftsällskapet	2,000: —	
Till beredande af religionsvård åt svenske sjömän m. fl. i utländska hamnar	10,000: —	
Transport	12,000: —	
	577,528	—

		Kronor.	öre.
	Transport	12,000: —	577,528 —
Till restauration af domkyrkan i Linköping	8,000: —		
För tillsyn och vård af lifrustkammarens samlingar	1,700: —		
Till nordiska museet	16,000: —		
Till vetenskaplig bearbetning af de genom Vegaexpeditionen hemförda samlingar m. m.	25,000: —		
För Sveriges deltagande uti den geografiska kongressen och expositionen i Venedig år 1881	15,000: —		
Till godtgörelse för af Statskontoret förskottsvis bestridda utgifter, tillhörande denna hufvudtitel	16,903: —	94,603	—
S u m m a		672,131	—